

Maria Kalaniemi

Rantakoivun alta runonsoittajaksi

SIBELIUS-AKATEMIA

Taiteellisen jatkotutkintoni ”Runonsoittoa ja paljelaulua” kirjallinen osuus sisältää kaksi erillistä, toisiaan tukevaa työtä. Näitä ovat harmonikkaohjelmistoani sisältävä nuottikirja *Kevään kurjet – Cranes of Spring* sekä kirjallinen työ *Rantakoivun alta runonsoittajaksi*. Nuottikirjani tekstiosuudessa olen avannut sävellyksieni ja sovituksieni innoituksen ja inspiraation aiheita.

Nuottikirja sisältää myös cd-levyn.

Sibelius-Akatemian kansanmusiikin osaston julkaisuja 15

Taitto: Timo Väänänen
Kannen valokuva: Eero Grundström
Soitinkuvat: Janne Lahtinen
Paino: AM Print Oy, Helsinki, 2009

© Sibelius-Akatemian kansanmusiikin osasto

ISSN 1455-2493 • ISBN 978-952-55531-56-5

Sibelius-Akatemian kansanmusiikin osasto
PL 86 • 00251 Helsinki
www.siba.fi/kamu

SIBELIUS-AKATEMIA

Sisällys

Musiikkia ei voi selittää	5
Alkutaival	6
Kansanmusiikin osasto 1983–	12
Sooloura	15
Runonsoiton herääminen	20
Kotiseutupastoraali – Hembygdspastoral	22
Väinämöinen harmonikansoittajana	26
Harmonikka ja laulu – Paljelaulu	28
Bälgaballader – Paljeballadeja	30
Kiertueista	32
Melodiabassoharmonikka ja palje	34
Lopuksi	36
Kiitos	38
Konsertit	40
Hanuri 1989 ja 2009	48
Sanottua	58
Taiteellinen toiminta	61

Musiikkia ei voi selittää

Minulle kansanmusiikki on inhimillistä ja koskettavaa, syvällistä taidetta, jossa mielikuvituksella ei ole rajoja. Siinä rytmien, tonaalinen ja soinnillinen monimuotoisuus ovat keskeisiä arvoja. Kansanmuusikkona saan olla samalla sekä säveltäjä että esittäjä ja tulkitsija. Kansanmuusikkona olen suoraan vastuussa esittämästäni musiikista. Se on vaativaa, mutta vapauttavaa.

Voin tehdä mielikuvitusmatkoja, nähdä tarinoita, värittää esityksiäni niin kuin itse kulloinkin parhaaksi näen. Lähellä sydäntäni ovat niin itkuvirret kuin kalevalainen runolaulu, suomen romanien syvädyttävät rekilaulut, suomenruotsalaiset balladit sekä rikas pelimannitraditio. Kaikkia näitä olen vuosien varrella saanut opetella ja esittää ja tämä on rakastamaani musiikkia.

Tällä hetkellä omassa taiteen tekemisessäni on tärkeäksi tullut arkaainen estetiikka, runonlaulun, muinaissoitinten ja paimenmusiikin maailma. Näistä inspiroituneena olen säveltänyt sooloteoksia harmonikalle.

Kaksikielisyys ja kaksikulttuurisuus on myös antanut oman mausteensa tekemiseeni. Se on avartanut musiikkikäsitystäni ja ymmärrystäni myös kaukaisempia musiikkikulttuureita kohtaan, jotka voivat olla fyysisesti hyvinkin lähellä.

Mummoni Astrid oli suurin kannustajani ja kannattajani soittoharrastukseni alussa ja häntä saan siitä kiittää. Suomenruotsalaisella positiivisuudella hän kannusti minua tekemisissäni.

Musiikkia ei voi selittää.

Musiikki täytyy kokea ja kuulla.

Se herättää tunteita, selittämättömiä

Alkutaival

Seuraavassa on muutamia aspekteja muusikonuraltani ja siitä, miten päädyin lukuisten yhtyeiden ja projektien kautta ”runonsoittajaksi”. Avaan myös hieman taustaani tuokiokuvin lapsuudestani Espoon Kilossa, koska musiikintekemiseni liittyy vahvasti ihmisiin, tunnelmiin ja maisemiin.

Musiikilliset innoituksen aiheet ovat olleet monet ja ne ovat lisääntyneet ja laajentuneet vuosien varrella. Olen aina ollut yleisesti ”musiikki-diggari”, en ole osannut, enkä myöhemmin enää halunnutkaan, rajata tai lokeroida musiikkia. Koen, että musiikillinen laaja-alaisuuteni on vahvuuteni. Olen soittanut ja laulanut musiikkia laidasta laitaan ja teen sitä yhä edelleen. Vuosien myötä olen käynyt läpi erilaisia musiikillisia vaihteita, jotka ovat tuoneet uusia näkemyksiä ja sävyjä musiikilliseen palettiini. Musiikilliset juureni ovat vahvasti suomalaisessa kansanmusiikissa, jossa erilaisten tyylien oksisto kurottautuu uusien tuulien mukana kohti tuntematonta.

Radiosta kuultu musiikki vaikutti minuun lapsena. Ulla Katajavuoren kanteleensoitto, Tauno Krossin ja Viljo Vesterisen haitarinsoitto, romanialainen panhuilisti Gheorghe Zamfir, Jimi Hendrix, Hurriganes, Humppa Veikot, kaikki samalta kanavalta kuultuna. Ruotsinkielisellä kanavalla soitettiin Evert Taubea, laulelmiä ja ruotsalaisia harmonikkakuninkaita, kuten Carl Jularbota. Kun ruotsinkielisellä kanavalla soi ”Livet i Finnskogarna” duurissa, suomenkielinen kanava soitti ”Elämää juoksuhaudoissa” mollissa. Edellä mainittujen lisäksi monet muut sävelmät ja artistit ”kolahtivat” omalla tavallaan pieneen musiikille herkkään tyttöön. Jokaisessa tyyli-lajissa oli sitä jotakin, selittämätöntä taikaa ja viehätysvoimaa, joka jätti jälkensä.

Soittotaipaleeni alussa ohjelmistoni sisälsi lähinnä vanhaa suomalaista tanssimusiikkia. Aloitin 9-vuotiaana soittotunnit Helsingissä Pekka Loposen oppilaana. Ensimmäiset tanssisoittoni soitin 12-vuotiaana. Ohjelmistooni kuului tuolloin valssia, jenkkää, humppaa, tangoa ja polkkaa. Aloittaessani opintoni Espoon musiikkiopistossa vuonna 1976 klassinen musiikki ja kansanmusiikki-ryhmä tulivat kuvaan mukaan.

Tätä kirjoittaessani tajusin, että olen esiintynyt tavalla tai toisella noin 40 vuotta. Keikkailu on kuulunut elämäni lähes aina. Esiinnyin laulamalla jo ennen kuin sain ensimmäisen harmonikkani 9-vuotiaana.

Musiikkiopistoaikana harmonikkaopinnot veivät mennessään. Laulaminen jäi vuosiksi. Sain innostavan harmonikansoitonopettajan Heidi Velamon, josta tulikin pääopettajani.

Heidi ymmärsi haluni soittaa laaja-alaisesti musiikkia, vaikka oli itse painotunut klassiseen harmonikansoittoon. En olisi voinut saada sopivampaa ja parempaa opettajaa.

Melodiabassoharmonikan hankinta tuli eteen 13-vuotiaana musiikkiopiston tutkintovaatimusten ja ohjelmiston laajentumisen myötä. Harjoittamani ohjelmisto oli vaativaa ja minulla oli intoa sitä harjoitella. Harmonikalle sävelletty

uusi musiikki, barokin ajan sävellykset sekä venäläisistä kansansävelmistä sovitettut virtuoosinumerot tulivat ohjelmistoon. Lisäpontta harjoitteluun toivat lukuisat esiintymiset yksin tai musiikkiopistoystävieni kanssa. Lähes joka viikonloppu oli keikkoja laidasta laitaan. Oli Suomi-Neuvostoliitto -seuran juhlia, tanssisoittoja ja muita esiintymisiä.

1970-luvun jälkipuoliskolla osallistuimme kaksi kertaa Espoon musiikkiopiston kansanmusiikkiryhmästä kootun Meiskarit-trion kanssa Mäntsälässä järjestettävään pelimannien yhtyekilpailuun, Sepän Soittoon. Olimme molemmilla kerroilla kärkikahinoissa mukana. Yhtyeessä viulua soittivat Paula Nortamo ja Maarit Kyllönen sekä allekirjoittanut harmonikkaa.

Yhtyeessä soittaminen oli hauskaa ja innoittavaa. Sen sijaan moneen tuntiin venyneet tanssikeikat olivat raskaita, mutta erittäin opettavaisia soittajan ja tanssijoiden yhteistyön merkityksestä. Keikkojen venyessä ja kappaleiden loputtua oli käytettävä mielikuvitusta. Kehittelin omasta päästä jenkkää, valssia ja muita tanssilajeja. Täydestä meni. Pelimannimeininkiä siis.

Nuorena harmonikansoittajana koin erittäin mieleenpainuvia ja herkkiä hetkiä soittamalla vanhalla tanssimusiikilla ja ”harmonikan helmillä”. Ymmärsin varhain, ettei soittamisessa ole kyse ainoastaan näppäinten painelusta, vaan siihen liittyvät vahvasti myös tunteet. Soittaminen oli sanatonta tarinankerrontaa. Palkeen avulla dynamiikkaa hyväksi käyttäen pystyin aikaansaamaan kuulijoissani vahvoja tunnereaktioita. Varmaan otin jo tällöin tiedostamattani runonsoiton alkuaskeleita.

Valssit ”Soittajan kaipuu” tai ”Elämää juoksuhaudoissa” eivät olleet lasten musiikkia, vaikka lapsuusiässä niitä esitinkin. Sävelmiin oli kuulijoissani ladattuna suuret tunteet, enkä aina voinut ymmärtää aiheuttamaani liikutusta. Olin kyllä toisaalta tottunut kotona siihen, että musiikilla on olennainen osa niin ilon kuin surunkin tuottamisessa. Meillä tanssittiin ja laulettiin. Musiikkia kuunneltiin levyiltä ja radiosta.

Harmonikka oli kodissani soitinten kuningas ja kuningatar samassa paketissa, siitä ei ollut epäilystäkään. Mummoni Astrid lausahti soitinta miettiessäni: ”meidän huusholliin ei mitään pianoa tuoda, pitää olla kunnan soitin, haitari!” Kun alkoi näyttää siltä, että minusta todella tulee haitarisoittaja, oli se arvaustenkin herkkä hetki.

Harmonikka oli soitin, jota sota-aikoina rahdattiin taistelutantereilla mukana. Se oli monen sen ajan ihmisen tunteiden tulkki. Musiikki loi taistelujen tauotessa yhteneväisyyden tunteen. Haitarin välityksellä kaipuun ja ikävän sekä ilon ja riemun tunteet saivat pulputa.

Kuulun luultavasti viimeiseen harmonikansoittajien sukupolveen, jolla sodanajan linkki ja siihen liittyvä musiikillinen perintö vielä roikkuu vahvasti mukana. Olen omalta osaltani ollut mukana eheyttämässä ja terapoimassa sota-ajan haavoja soittamalla ”suomi-haitari-soulia”.

Levyiltä kuulin erilaisia harmonikansoittajia. Opettajaltani Heidiltä sain lainaksi haitarimusiikkia maailmalta. Rakkauteni Balkanin alueen musiikkiin heräsi, samoin ihastukseni ranskalaisen musette-musiikin helmeilevän improvisoivaan keveyteen, argentiinalaista tangoa unohtamatta.

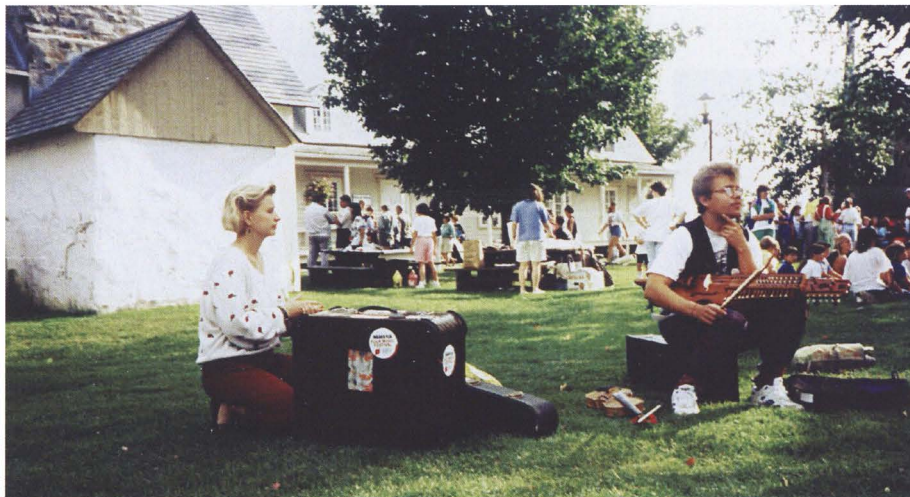

Kansanmusiikin osasto 1983–

Lukion jälkeen vuonna 1983 keväällä hain Sibelius-Akatemian kansanmusiikin osastolle opettajani Heidi Velamon kannustamana. Innostukseni ja suuntaukseni rytmimusiikkiin oli vahva. Näin ollen oli luontevaa hakea vasta perustetulle osastolle. Ilman sopivaa sattumaa olisin kaikesti pyrkinyt solistiselle osastolle.

Osastolle pyrkiessäni minulla ei ollut selkeää mielikuvaa siitä, mihin opiskelullani tähtään, mutta eipä sitä toisaalta paljon ehtinyt miettiä. Ensimmäiset vuodet kansanmusiikkiosastolla olivatkin kaikkienensa hämmentävä kokemus. Tuli runsaasti uusia asioita nopeassa tahdissa – kansantanssista soololauluun pimeässä luokkahuoneessa verhot ikkunoille vedettyinä. Kuulin musiikkia, jota en ollut ikinä ennen kuullut.

Heikki Laitinen opetti lähes kaikkia aineita. Lukuisten sivusoitinten opiskelu vei paljon aikaa. Harmonikan lisäksi en ollut aiemmin soittanut muita soittimia. Välillä tuntui, etten ehtinyt soittamaan lainkaan pääsoitintani. Toisaalta käytännön viulunsoiton opiskelut ja muut sivusoitinopiskelut antoivat eväitä kansanmusiikkityyliin kirjjon ymmärtämiseen. Eri soittimiin liittyvä fraseeraus ja estetiikka oli näin helpompi siirtää harmonikalle.

Pidän harjoittelemisesta, joten myös sivusoittimet saivat kyytiä. Ajoittain olivat sormet rakkuloilla kanteleen soitosta tai niska jumissa perinneviulun höyläämisestä.

Lukuisat harjoiteltavat sivusoittimet ja muut opiskeltavat aineet ajoivat minut jonkinasteiseen identiteettikriisiin harmonikansoittoni suhteen. Olin tottunut harjoittelemaan päivittäin tuntikausia klassista musiikkia. Miten löytää ja kehittää samankaltaista haasteellisuutta kansanmusiikista? Olin teknisesti soitossani pitkällä, ja jatkoin Sibelius-Akatemiassa klassisia harmonikansoiton opiskelujani Heidi Velamon johdolla, diplomitutkinto haaveenani. Se jäi lopulta haaveeksi konsertti- ja kansanmusiikkiin liittyvien opiskelukiireiden takia.

Haastetta löytyi vähitellen. Mikään ei tullut kuin ”Manulle illallinen”, vaan töitä oli tehtävä oman tyyliä ja äänensä löytämiseksi. Lukuisiin hienoihin muusikoihin tutustuminen ja heidän kanssaan soittaminen avasi tien uudenlaiseen maailmaan harmonikansoittajana. Tämä oli erittäin palkitsevaa. Tajusin, että teknisten taitojen lisäksi virtuositeettia voi kehittää monella muullakin lailla, kuten palkeenkäytön ja tulkitsemisen kautta. Oppimani uudet fraaseeraustyyli, koristelutavat, muuntelu ja vapaa soitto antoivat musiikilliseen työkalupakkiin lisänsä.

Vuosikurssikaverini olivat Sibelius-Akatemian ensimmäisiä kansanmusiikin opiskelijoita. Muodostamastamme yhteestä, jolle annettiin myöhemmin nimeksi Niekku, tuli pian aktiivisesti konsertoiva ja levyttävä bändi. Olimme uuden akateemisen kansanmusiikin lippulaiva, jota pyydettiin monenlaisiin tilaisuuksiin esittämään tuoretta kansanmusiikkinäkemystä. Ohjelmistomme oli erittäin laaja. Soittimistomme myös, koska esiinnyimme pääsoitinten lisäksi sivusoittimilla. Muistan konsertteja, joissa minulla oli iso haitari, kaksirivinen, jouhikko, viulu, mandola ja mahdollisesti vielä muutakin rahdattavana. Opiskelun yhtenä päätätimenä oli multimusikkous. Useiden soitinten hallintaa arvostettiin tuolloin korkealle osastollamme.

Niekku-yhtye teki historian ensimmäisen kansanmusiikin ensikonsertin vuonna 1991 Sibelius-Akatemiassa. Yön varjoja – ja päivän -konserttisarja oli ennalta odottamaton ja jakoi mielipiteitä. Yhtye hajaantui pian ensikonsertin jälkeen. Entiset Niekkulaiset perustivat omia bändejään. Tämä oli luonnollista pitkän ja tiiviin yhteistyön jälkeen.

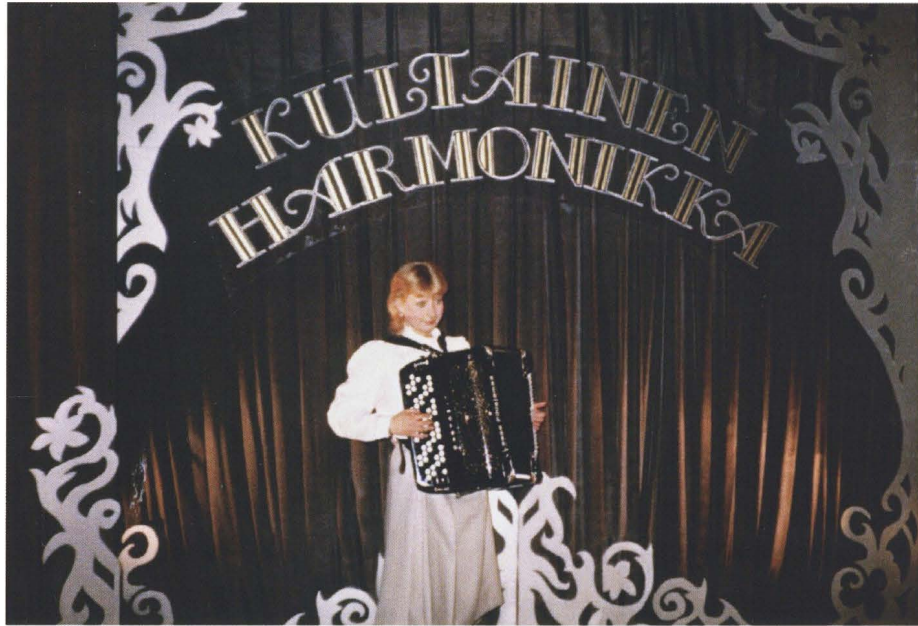
Jo Niekun rinnalle ja varsinkin sen jälkeen perustettiin uusia kokoonpanoja ja yhtyeitä. Harmonikkani sai kumppanikseen milloin pianon, harmoonin, viulun tai kitaran. Oli ihanaa keksiä uusia soitinyhdistelmiä ja sointivärejä vapaassa ilmapiiirissä. Näissä yhtyeissä sain toteuttaa musiikki-diggariuttani ja luoda fuusioita niin sävellyksellisesti kun soitannollisesti. Tänä päivänä silloin kehittelemämme soitinnukset ovat muuntuneet arkipäiväisiksi.

Kootessani materiaalia taiteelliseen tohtorintyöhöni liittyvän nuottikirjan kokoelma-cd:lle, tajusin, miten monenlaisia kokoonpanoja vuosien myötä olikaan syntynyt. On erittäin kiinnostavaa kuunnella levyiltä eri musiikillisia vaihteita ja painotuksia, vaikka levy kattaakin vain osan siitä musiikillisesta kirjosta, jota olen ollut tekemässä.

Opiskeluaikana soitin paljon pelimannimusiikkia ja tein tutkimusta mm. kauhajokelaisen 2-rivishaitaristi, pelimanni Urho Myllymäen soittotyylistä. Opettelin äänitteiltä hänen ohjelmistoaan ja tyyliään. Urhon soitto lumosi minut elämänmyönteisellä räiskyvyydellään ja monipuolisella rytmikkyydellään. Kaksirivistä haitaria soittaessani sain paljon apua viisirivisen harmonikan soittoon, etenkin rytmipuolelta ja palkeenkäsitteytävasta.

Soittotaipaleellani olen esiintynyt niin häissä kun hautajaisissa, säestänyt lauluja, soittanut tansseja ja toiminut spontaanisti pelimannina ja käytännön muusikkona eri tilanteissa. Koen, että minussa on muusikkona kaksi puolta: runollinen ja lyyrinen sekä juureva pelimanni. Nämä kaksi erilaista musiikillista aspektia tukevat toisiaan.

Sooloura

Ensimmäinen soololevyäni oli LP-levy ”Kultaisen harmonikan voittaja” vuodelta 1984. Voitettuani vuonna 1983 Sata-Häme Soi ja MTV:3:n järjestämän historian ensimmäisen Kultainen harmonikka -kilpailun, sain palkinnoksi tehdä levyn. Levyn A-puolella soitan kulta-ajan harmonikkasävelmiä. Levyn B-puoli sisältää lapsuuden ajan soittojumppanin, viulisti Maarit Kyllösen kanssa esitettyä ruotsalaista kamarikansanmusiikkia ja Otto Hotakaisen polkkaa.

Ensimmäinen kansanmusiikkia sisältävä soololevyäni Maria Kalaniemi julkaistiin vuonna 1992. Levy sisälsi pähkinänkuoressa opiskeluaikani opittua ja harjoittamaani musiikkia sekä omia sävellyksiäni ja sovituksiani. Myöskin lukuisat soitinkombinaatiot ovat vahvasti levyllä esillä.

Idea äänittää edellä mainittu materiaali syntyi hyvin menneen taiteellisen projektikonserttini jälkeen vuonna 1991. Konsertissa esitin ohjelmistoa, joka päättyi lopulta levyllä. Maria Kalaniemi -levy sisälsi niin traditionaalisia kuin omia polskia sekä kansanlaulusävelmistä tekemiäni harmonikkasovituksia. Näitä olivat romanisävelmä ”Olin sairas kun luokseni saavuit” sekä rekilaulu ”Tähdet taivahalla”. Riffipohjaista menoa edusti ”Hermannin riili”.

Erityyppiset polskat ovat levyn punainen lanka. Levyn 11:sta raidasta kahdeksan on polskia. Olin hurautunut polskaan ja sen eri tyyliin variaatioihin opiskeluaikani. Polskan soitossa minua viehätti ja innosti erityisesti tahtien sisällä tapahtuva rytmien leikkittely. Venyttämällä tai kiihdyttämällä säveliä tahdin sisällä sain aikaan sävelmän dramaturgiaa lisäävää jännitettä. Olin perehtynyt ruotsalaisiin viulupelimanneihin ja heidän soittotyyliihinsä ja itse soittanut sekä suomalaista että ruotsalaista polskaa viululla ja harmonikalla.

Viulisti Sven Ahlbäckin kanssa soittamani polskat melodiabassoharmonikalla loivat uudenlaisen sointikudoksen, joka on vahvasti arkaais- ja bordunasävytteinen sisältäen myös pastoraali- ja paimenmusiikkiaihiota.

Olin hämmästynyt Maria Kalaniemi -levyn tiimoilta saamastani huomios-
ta. Yhtäkkiä minua pyydettiin monenlaisiin haastatteluihin. Harmonikka ja
esittämäni musiikki kiinnosti ja sain huomiota tekemälleni musiikille. Kiin-
nostusta alkoi tulemaan ulkomaita myöten. Levyistäni ja konserteistani alettiin
kirjoittaa arvioita, olin mainittu mm. rockmusiikkiin suuntautuneen Rumba-
lehden kannessa levyn ilmestyttyä 1992. Tällaiseen en ollut millään lailla val-
mistautunut. Minua kuvailtiinkin monesti haastatteluissa ujoksi ja hiljaiseksi.
Pian opin tavoille ja puhua pulputin, kun käskettiin.

Lyyrisen herkkä ja feminiini soittotapa oli se, mihin kirjoituksissa erityisesti
kiinnitettiin huomiota. ”Pieni nainen soittaa tunteella harmonikkaa” ja ”Soitta-
vatko enkelit haitaria” olivat otsikkoina. Tiedostamatta olin herkällä ja lyyrisel-
lä soittotyylilläni luonut uudenlaista imagoa harmonikalle. Toin lataantuneen
koskettavia ja hauraita sävyjä miesvaltaiseen kansanmusiikkiin.

Keikkapyyntöjä sateli ja teimme konsertteja levyllä soittavien muusikoiden
kanssa erilaisilla variaatioilla. Mukana keikoilla olivat: Olli Varis – kitara, Arto
Järvelä – viulu, Timo Alakotila – piano ja Tapani Varis – basso.

Suunnitellessamme ja työstäessämme uutta levyä 1995, muotoutui Aldargaz –yhtye, josta tuli tähänastisen urani tärkeimpiä kokoonpanoja. Maria Kalaniemi ja Aldargaz tekivät kaksi levyä. Iho ilmestyi vuonna 1995 ja Ahma vuonna 1999.

Levyillä soittaneesta ydinkokoonpanosta tuli konsertoiva yhtye, jossa lisäksi soittivat Arto Järvelä viulua, Petri Hakala mandolaa ja mandoliinia, Olli Varis kitaraa, Timo Alakotila pianoa ja Tapani Varis bassoa. Yhtyeen materiaali koostui omista sävellyksistä ja sovituksista sekä traditionaalisista sävelmistä. Aldargaz esiintyi ahkerasti noin viiden vuoden ajan niin koti- kuin ulkomaisilla konserttilavoilla. Teemme edelleen yhteistyötä yhtyeen jäsenten kanssa eri projekteissa. Taiteellisen tohtorintyöni liittyvässä nuottikirjassa esillä on myös Aldargaz –yhtyeen esittämää musiikkia.

Pääsin soittamaan erilaisiin kansanmusiikkikuvioiden ulkopuolisiin projekteihin ja yhtyeisiin. Näistä mainittakoon mm. Vesa-Matti Loirin yhtye. Loiri oli kitaristinsa Peter Lerchen kanssa nähnyt vuonna 1994 TV-ohjelman, jossa esitin sävelmän ”Istunpa sänkys laitalla”. Tämän jälkeen he pyysivät minut

bändiinsä. Vesa-Matti Loirin Rurja-levy vuodelta 1995 sisältää mm. rekilauluja, balladeja ja polskia. Olin aktiivisesti mukana levyn ohjelmistoa kasatessa. Rurja:lla harmonikka on tärkeässä roolissa.

Olin vuosina 1990–1991 mukana Tero Vaaran Maatakiertävän Viihdeorkesterin riveissä sekä yhtyeen ainokaisella levyllä. Yhteistyö loppui lyhyeen kyllästyttyäni yhtyeen kiertuemeininkiin. Tero Vaaran yhtye oli ensimmäinen populaariakti, jossa olin mukana. Myöhemmin kuvioihin tuli vielä Katri-Helena ja Superpelimannit, jonka riveissä olin mukana kansanmusiikkiosastolaisista kerätyn kombon kera.

Vuonna 1995 minut pyydettiin mukaan kansainväliseen Accordion Tribe -harmonikkakvintettiin. Yhtyeen perustajan, amerikkalaisen Guy Klucevsekin ajatus oli koota arvostamistaan säveltävistä harmonikansoittajista konsertoiva yhtye. Saimme agentin Saksasta ja homma alkoi rullaamaan.

Saimme Saksassa, Sveitsissä ja Itävallassa jonkinasteisen kulttiryhtyeen maineen. Yhtyeestä tehty dokumenttielokuva ”Music Travels” vuodelta 2004 sai useita palkintoja edellä mainituissa maissa. Viidestä tyystin erilaisesta harmonikansoittajapersoonasta muodostettu kokoonpano loi omat haasteensa. Osa jäsenistöstä oli itseoppineita, osa korkeasti koulutettuja haitaristeja.

Avantgardistiset ja ironisetkin improvisaatiot herättivät ihastusta Euroopassa, mutta Helsingissä konsertti sai hupaisia käännteitä. Savoy-teatterissa toukuussa 1996, pitkän kiertueemme viimeisessä konsertissa, muutama klassinen harmonikansoittaja lähti ovet paukkuen pois kesken kappaleen. Tervetuloa kotiin...

Accordion Tribe -yhtyeessä olen oppinut entistä enemmän kunnioittamaan persoonallisia soittotapoja. Ajatukseni siitä, ettei ole yhtä ainoata oikeata harmonikansoittotyyliä, on vahvistunut. Yhtye tekee luultavimmin viimeisen kiertueensa huhtikuussa 2009. Tällä kertaa kierrämme kvartettina ruotsalaisen Lars Hollmerin siirryttyä yläkerran orkesteriin joulupäivänä 2008.

Harmonikalla on ollut Suomessa vahva kytkentä vanhaan tanssimusiikkiin. Muilla musiikkityyleillä onkin ollut vaikea elättää itseään harmonikansoitajana. Edellä mainitusta syystä maailmalla on ollut vapauttavaa esiintyä, koska ihmisillä ei ole ollut samanlaisia ennakkokäsityksiä siitä, mitä kyseisellä soittimella tulee esittää. Ilmapiiri on ollut avoin ja vastaanottava. Tänä päivänä asenteet Suomessakin ovat muuttumassa. Tästä saamme kiittää monia sinnikkäästi omaa tietään kulkevia muusikoita, jotka tuovat uusia näkökulmia harmonikansoittoon.

On ollut hienoa saada olla osana uuden kansanmusiikin heräämistä ja vientiä. Pelkästään Suomen markkinoilla en olisi pystynyt konsertoimaan näin aktiivisesti. Manageritoiminta kansanmusiikin alalla on saanut vauhtia vasta viime vuosina. Ulkomaille konsertoimaan pääsy on sitä kautta helpottunut. Tämä on suuri edistysaskel kansanmusiikille ja kansanmuusikoille.

Runonsoiton herääminen

Syksyllä 1983 Sibelius-Akatemian kansamusiikkiosastolla alkaneet opintoni antoivat minulle runsaasti uusia musiikkielämyksiä. Arkaainen estetiikka runonlauluineen, itkuvirsineen, jouhikko- ja kantelesävelmineen sekä pelimannimusiikin lukuisat tyylit, avasivat minulle uusia ovia perinteemme rikkauteen ja ehtymättömään runsaudensarveen. Ne herättivät myös ajatuksen viedä harmonikkaohjelmistoani arkaaisempaan ja vähäsävelisempään suuntaan, jossa meditatiivisuus ja lyyrinen, hiljaisuudesta ammentava musiikki pääsisi kukoistamaan. Halusin tehdä mielikuvitusmusiikkia. Nuoruudessani ei olisi tullut mieleenikään soittaa itkuvirsistä tai runonlaulusta innoituksensa saanutta musiikkia, enhän ollut koskaan sellaista kuullutkaan.

En kuitenkaan rynnännyt harmonikkani kimppuun heti opiskeluni alussa kyseisiä asioita harjoittelemaan, vaan asiat muhivat päässäni vuosia. Soitin jouhikolla, kanteleilla ja lauloin arkaaista musiikkia. Uusi aspekti musiikin tekoon avautui vähitellen.

Arkaainen estetiikka tuli tutuksi. Vuosikurssiyhtye Niekun kanssa soitin, lauloin ja esitin arkaaista musiikkia ja olin mukana erilaisissa aiheeseen liittyvissä projekteissa ja konserteissa. Arkaainen estetiikka sai Niekku-yhtyeen käsittelyssä jossain vaiheessa avantgardistisiakin muotoja. Tämä herätti niin ihastusta kuin hämmennystä.

Maria Kalaniemi & Aldargazin Iho-levy vuodelta 1995 sisälsi jo Kalevala-aiheista tematiikkaa sävellyksessäni ”Iho”. Saman kokoonpanon Ahma-cd:llä vuodelta 1999 runonlaulumaisemiin vei ”Lovina”. Nämä olivat esimakua tulevastakin runonsoitosta.

Vuoden 1983 ja vuoden 2003 väli oli intensiivistä musiikinteon aikaa. Olin mukana lukuisissa yhtyeissä ja projekteissa. Konsertoitin ja toimin harmonikansoiton lehtorina Sibelius-Akatemian kansanmusiikin osastolla.

Runonsoittomaailma hahmottui ja sai musiikillisen muotonsa ryhtyessäni vuonna 2003 valmistelemaan taiteellista tohtorintutkintoani. Runonsoitto oli ollut latenttina sisälläni ja odotti rauhallista ja otollista hetkeä kehittyäkseen ja kukoistaakseen.

Halusin tohtorintutkinnossani syventyä soolotyöskentelyyn. Ajatus siitä, että oli vain pidettävä huolta itsestään, oli mahtava. Halusin vain istua pelkistetysti tuolilla ilman sen kummempaa rekvisiittaa ja keskittyä soittamiseen. Halusin musiikkini puhuttelevan ja koskettavan omana itsenään, ilmaisun tulisi olla täysipainoista ilman kommervenkkejä.

Ajatus sooloesittämisestä myös pelotti ja jännitti. Olen aina pitänyt itseäni ensisijaisesti kamarimuusikkona ja musiikillinen reagoiminen muiden muusikkojen kanssa on vahvuuksiani.

Sooloesittämisestä sain taiteelliseen tohtorintutkintoon toivottua haasteetta. Olin monissa yhtyeissä soittanut yhden tai kahden soolonumeron konserttikokouksien aikana, mutten koskaan sen enempää.

Kotiseutupastoraali – Hembygdspastoral

Runonsoitto-konsertti

Toinen jatkotutkintokonserttini Runonsoitto Lagstad hembygdsgårdissä 26.5 2004 oli sooloesitys. Jännitin konserttia. Se olisi elämäni ensimmäinen kansanmusiikillinen soolokonsertti, mahdollisesti myös viimeinen. Soitin omia improvisaatiopitoisia sävellyksiäni, joihin olin liittännyt myös osittain oman äänen käyttöä .

Olin harjoitellut paljon ja konsertti meni hyvin. Olin helpottunut, ennen kaikkea siitä, että konsertti oli tehty! Tämä oli minulle uuden musiikillisen vaiheen alkua.

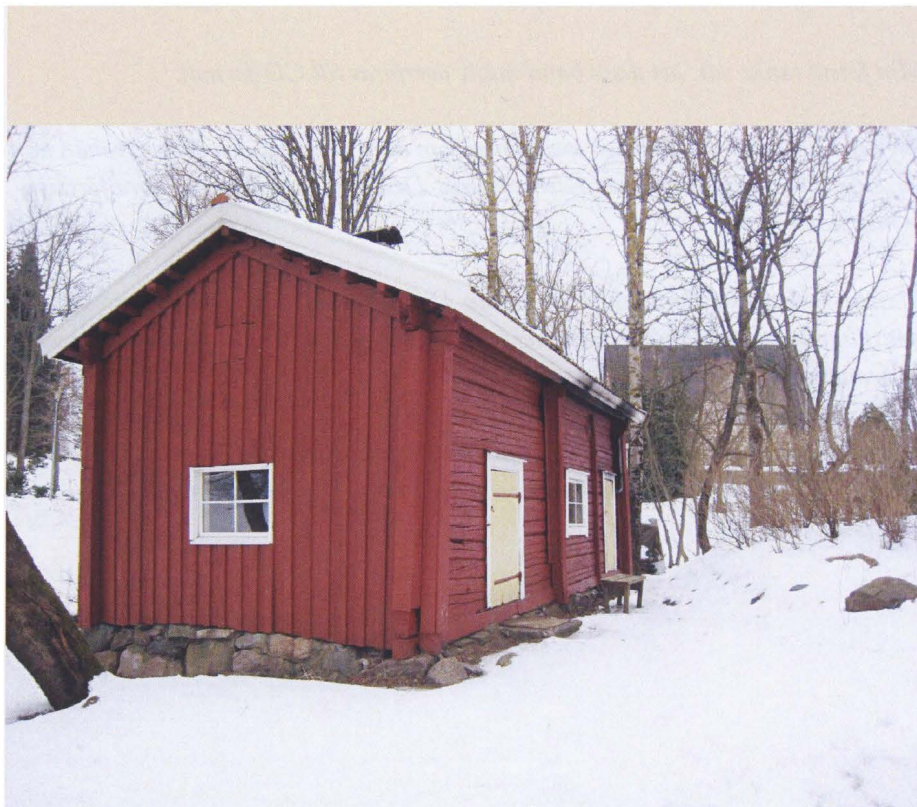
Olo vain vapautui seuraavissa samalla konseptilla vedetyissä konserteissa. Huomasin nauttivani soolokonsertoinnista ja vapaudesta inspiraation tullessa hypätä minne lystää kesken kappaleen, toimia hetken mielijohteen saattelemana. Yhtyeessä tällainen ei tietenkään voisi toimia samalla tavalla.

Kun suunnittelin toista konserttiani, selvää oli, että halusin pitää sen pienessä, akustisesti miellyttävässä tilassa. Halusin että minulla olisi hyvä olla tilassa, enkä olisi riippuvainen äänentoistosta tai häiriintyisi ”kirurgin valoista” kasvoillani. Yleisömäärällä tai konsertin saamalla julkisuudella ei ollut mitään merkitystä. Oleellista oli tehdä musiikkia josta prosesseineen kaikkineen olisin itse onnellinen.

Valitsin esiintymispaikaksi espoolaisen kotiseututalon, Lagstad hembygdsgårdin. Olin ollut talossa keikalla aiemmin ja ihastunut salin akustiikkaan ja tunnelmaan. Paikka ja ympäristö oli intiimi ja inhimillinen, juuri sellainen, joka tunnelmaltaan tukisi konserttia ja sen musiikillista sisältöä.

Lagstad hembygdsgård sijaitsee espoolaisessa kulttuurimaisemassa, jossa joen toisella puolella on ”oma” kirkkoni, Espoon Tuomikirkko. Joen rannalla on mm. toimiva yli sata vuotta vanha savusauna. Lagstad hembygdsgård osoittautui erinomaiseksi valinnaksi konsertinpitopaikkana. Pidin viidestä jatkokontokonsertistani kolme täällä. Äitini Rauha kävi samaisessa rakennuksessa koulua 1940-luvulla asetuttuaan perheineen läheisen Gumbölen kartanon tilalle, jossa isoisäni Armas oli töissä muonamiehenä. Äitini kävi kivenheiton päässä Nuuksion Stenhallassa tanssimassa kansantansseja espoolaisen viulupelimanni Martin Hellströmin säestyksellä.

Viime vuonna minulla oli ilo toimia tuottajana Martin Hellströmin soitosta julkaistulla cd:llä *Noux låtar – Pelimannisävelmiä Nuuksiosta ”Äänityksiä saunakamarista – Inspelningar från bastukamarn 1972”*. Ympyrä sulkeutuu. Olen aina asunut Espoossa yhtä vuotta lukuun ottamatta. Omaan vahvan espoolaisen identiteetin.

Äänitimme Runonsoitto-konsertin materiaalin keväällä 2005. Siitä julkaistu cd sai nimekseen Bellow Poetry. Levy ilmestyi syksyllä 2005.

Olli Varis soittaa levyllä kitaraa kahdessa sävelmässä. Hän toimi myös äänittäjänä. Äänitys tapahtui omassa kotistudiossa, Studio Solgläntan:issa, jossa minulla oli mahdollisuus äänittää milloin vain, enkä ollut riippuvainen kenenkään aikatauluista. Tämä oli loistavaa. Levyn teko sujui erittäin nopeasti ja vaivattomasti. Tunsin, että sain itsestäni irti parhaimpani vapautuneessa tilanteessa.

Bellow poetry sai erittäin positiivisen vastaanoton ja konserttipyyntöjä tuli runsaasti. Oli hieno tunne tarjota yleisölle jotain uutta. Olli Varis liittyi kitarallaan Bellow Poetry:n keikkakonseptiin ja olemme konsertoineet tällä ohjelmistolla laajasti.

Upeaa jatkotutkintotyössäni on ollut nimenomaan se, että viidessä konsertissa esittämäni materiaali on musiikkia, jota olen saanut esittää lukemattomat kerrat myös muissa yhteyksissä.

Esipuhe levyltä "Inspelningar från bastukamarn – Äänityksiä saunakamarista"

När jag våren 2007 fick tag på inspelningarna med Nouxspelmannen Martin Hellström, blev jag överlycklig. Vilken spelmannskatt vi har i dessa magnetofonband!

Min första tanke var, att dessa band måste överföras till CD-format.

Att det i Esbo funnits skickliga spelmän genom åren visste jag och även att man kan särskilja vissa genuina stildrag i deras musik. Dessa magnetofonband bara förstärkte min tanke.

Martins spelstil är fylld av spelmansglädje. Den korta, rytmiskt snärtiga stråkföringen tillsammans med små variationer och utsmyckningar ger musiken och låtarna en oemotståndlig drivkraft.

"Inspelningar från bastukamarn – Äänityksiä saunakamarista" är ett ypperligt tillägg till vår folkmusikaliska karta med spelstilar och spelsätt från olika delar av vårt land.

Med denna CD kommer många spelmän och folkmusikintresserade att få en ypperlig möjlighet att lyssna och lära sig låtar från Esbotrakten. Det är bara att sätta på skivan och spela tillsammans med Martin och kumpanerna. och köra på!

Saadessani keväällä 2007 käsiini Nuuksiolaisen pelimanni Martin Hellströmin soitteita vuodelta 1972, ilahduin kovasti.

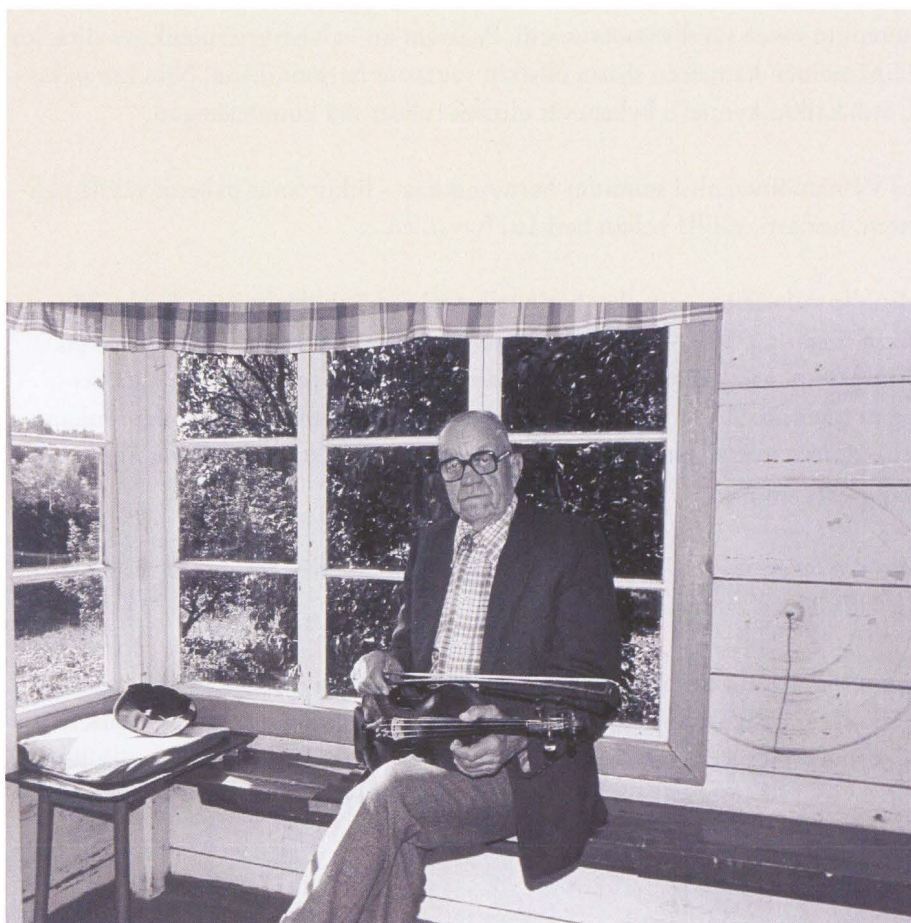
Ensimmäinen ajatukseni oli, että nämä kelanauhoille tallennetut sävelmät täytyy saada siirrettyä cd-formaattiin ja julkaistua.

Olin tietoinen siitä, että Espoossa oli ollut taitavia pelimanneja ja että heillä oli oma tunnistettava soittotyylinsä. Nämä nauhoitukset vain vahvistivat käsitystäni.

Martinin soitto on täynnä soittamisen riemua. Lyhyt, rytmisesti naseva jousitus yhdessä muuntelun ja koristeiden kera antavat sävelmille vastustamatonta vetovoimaa.

”Inspelningar från bastukamarn – Äänityksiä saunakamarista” on oiva lisä suomalaisen kansanmusiikin soittotyylien karttaan.

Tämän levyn avulla voivat pelimannit ja kansanmusiikista kiinnostuneet tutustua Espoolaisiin sävelmiin ja opetella niitä. Ei muuta kuin levy pyörimään ja soittamaan Martinin ja kumppaneiden kera!

Väinämöinen

harmonikansoittajana

Harmonikkaan liittyy edelleen vahvoja ennakkokäsityksiä. Eikä ihme, sillä yleisimmin soitinta näkee ja kuulee rääkättävän katujen kulmissa. Ja ääntähän soittimesta tarvittaessa lähtee. Itseäni viehättää ja kiehtoo kuitenkin harmonikan dynaamisuus ja meditatiivisuus. Runonsoitossa minulle oleellista on harmonikan hengittävä, mielteliäs, pastoraalinomainen esille tuominen – haluan musiikintekoni olevan iäisyyden ja oman sisimmän soittoa. Parantavaa, hellää, haurasta, koskettavaa, inhimillistä, jossa hiljaisuus on oleellinen osa musiikkia.

Tematiikka on inspiroitunutta runonlaulusta ja pastoraalimusiikista mutta kuitenkin omaa sävellystuotantoani. Päässäni on naivistinen mielikuva siitä, jos Väinämöinen kanteleen sijasta olisikin soittanut harmonikkaa! Niin lumoavasti, että kaikki kynnelle kykenevät olisivat tulleet sitä kuuntelemaan.

Jos Väinämöinen olisi soittanut harmonikkaa – liikuttanut paljetta välillä pauhaten, hurjasti, välillä hellän herkästi hyväillen...

Minulle tärkeää on, että olen harjoitellut esittämäni ohjelmiston hyvin. Musiikin ei silti tarvitse olla ennalta odotettavaa ja samanlaista kerrasta toiseen. Päinvastoin. Mielestäni on helpompaa muunnella ja improvisoida sekä keskittyä intensiteetin luomiseen, kun perustus on kunnossa. Olen ollut mukana projekteissa, joissa luotetaan hetken inspiraatioon. Tämä metodi on onnistuessaan myös antoisa.

Minulla on eri sävelmiin liittyviä mielikuvia: maisemia, ihmisiä ja tunnelatauksia. Niistä saan ammennettua voimaa esityksiin.

Esitin tohtorintutkintoani tehdessä kollegoilleni kysymyksen, mitä he musiikinteostani haluaisivat tietää. Kysymyksiä tuli siitä, miten saavutan konserteissa intensiivisen läsnäolon tunteen, ”imet kuulijan mukaan sisäiseen musiikilliseen maailmaasi”. Muita esille tulleita asioita oli ”sovitusten synty ja luonteva esiintyminen”.

Konkreettisen harjoittelemisen lisäksi tärkeää on hahmottaa, mitä musiikillaan haluaa välittää. Haluan liikuttaa ihmisiä soitollani, haluan välittää tunteita. Improvisaatiolla ja muuntelulla on aivan keskeinen rooli musiikinteossani. Tunnelataukset kaikilla mausteilla ja niiden esilletuominen vaativat harjoitusta. Konserttitilanteessa ei aina välttämättä ole ”filistä”, latausta, mutta sitäkin voi harjoitella. Voi opetella manipuloimaan itsensä tiettyyn mielentilaan eri mielleyhtymien, maisemien tai muun vastaavan kautta.

Runonsoitossa halusin ennen kaikkea syväsukeltaa omaan soittooni ja kehittää sooloesittämistä ja soolomateriaalin syntyä. Halusin säveltää uutta musiikkia. Koska olen soittanut kymmenissä eri yhtyeissä, tämä tuntui hyvin houkuttelevalta, ainakin projektiluonteisesti.

Harmonikka ja laulu – Paljelaulu

Taiteellista tohtorintutkintoa työstäessäni olen keskittynyt oman äänen ja harmonikan yhdistämiseen sekä näistä elementeistä syntyvien uusien sointivärien etsimiseen ja löytämiseen.

Soiton ja oman äänen yhdistäminen oli aluksi hankalaa. Miten saisin kombinaation kaikki osat kuulostamaan mahdollisimman luontevalta ja helpolta? Tämä vaati satojen tuntien harjoittelua. Harjoitusäänitteitä löytyy todisteeksi runsaasti – on c-kasettia, cd-levyä, kovalevyä ja mini-disciä.

Aluksi pelkän pitkän laulettuun äänen yhdistäminen soittoon tuntui vaikealta. Joko meni laulu tai soitto sekaisin, tai sitten laulu oli epäpuhdasta. Oli vaikea erottaa äänen puhtautta harmonikan kanssa soittaessa. Myös lauluäänen kuuluvuus suhteessa harmonikkaan oli haasteellista. Pyysin Ollia pystyttämään laulua varten mikrofonin ja pienen kaiuttimen, jotta pystyin keskittymään laulun puhtauteen. Piti löytää rento ja helposti kulkeva laulutapa, johon ei harmonikan rintaan painava raskaus tai soittamisen yleinen fyysisyys vaikuttaisi.

Nautin työn haasteellisuudesta ja siitä, että olin löytänyt ääneni ja lauluni uudestaan ja oivaltanut yhdistää sen harmonikkaan. Nykyään teen jo hyvinkin monimutkaisia osuuksia harmonikalle ja äänelle.

Tässä projektissa työt eivät lopu ikinä. Aina löytyy kehittämistä laulussa, soitossa sekä näiden yhdistelmässä – loputtomiin. Voin viilata sävyjä tai paneutua dynaamisiin seikkoihin. Voin keskittyä interferenssien löytämiseen harmonikan ja äänen välillä sekä näiden elementtien yhteisten yläsävelten aukeamiseen.

Olen imponoitu siitä, miten runsaita yläsävellajitelmia harmonikan kielet tuottavat. Korvani ovat herkistyneet mikro- ja makrokosmoksen tavoin aukeaville ääniuniversumeille. Olen oppinut tuntemaan soitintani paremmin ja olemme liimautuneet entistä vahvemmin yhteen.

Bälgaballader – Paljeballadeja

Maria Magdalena möter Sven i rosengård

Tärkeä osa taiteellista tohtorintyötäni ovat olleet suomenruotsalaisten juurieni tutkiminen musiikin kautta. Neljännän konserttini Paljeballadeja – Bälgaballader koostin pelkästään suomenruotsalaisesta kansanmusiikista. Konsertti oli Lagstad hembygdsgård:issa 19.12.2006.

Konsertissa kohtasivat balladit, rakkauslaulut, meriaiheiset laulut ja pelimannatraditio. Muutamassa sävelmässä minua avustivat Olli Varis kitaralla ja Arto Järvelä viululla.

Rakastan laulaa omalla äidinkielelläni ja balladeista on tullut tärkeä osa musiikillista minäkuvaani. Heittäydyin mukaan eri sävelmien tunnelmiin. Sävelsin alku- ja välisoittoja. Oli riemullista esittää myös pelimannimusiikkia menuetteineen ja polskineen.

Hauskaa ja koskettavaa tämän työprosessin aikana oli löytää rallatus. Liitin rallatusta eri sävelmiin. ”I fjol så gick jag med herrarna i hagen” -sävelmä sai pitkän rallatusvälikkeen, jota harjoitellessani olin aivan sfääreissä. Halusin sävelmän olevan mahdollisimman juureva ja pelimannimaisen rosoinen. Rallatusiossa soitan harmonikalla stemmaa ja rallattelen melodian.

Hieno Jusslinin menuetti sai myöskin oman annoksen rallatusta, tällä kertaa unisonossa harmonikan kanssa. Tämä toi mielestäni menuettiin lisäsärmää.

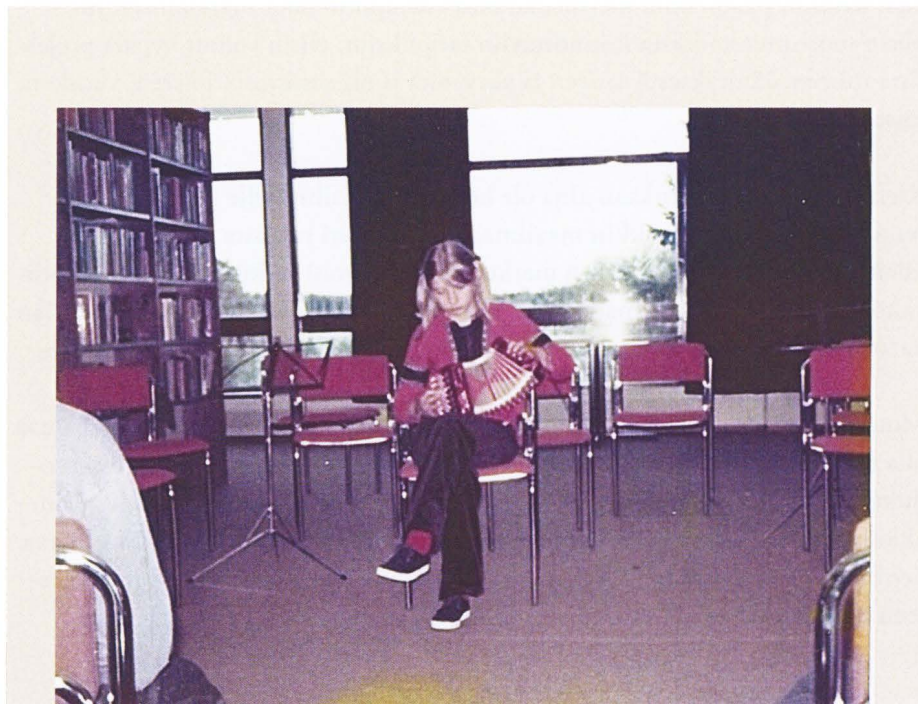
Minulla on vahva mielikuva mummoni Astridin rallatuksesta. Hän rallatteli ensimmäisen oppimani haitarikappaleen, joka oli Tenala-valsien. Mummo oli kotoisin Bromarvistä, Länsi-Uudeltamaalta. Hän oli oppinut tunteemaan Agda Nybergin, tenholalaisen kansanlaulajan ja manion rallattajan. Astrid oli joskus itsekin rallattanut nurkkatansseissa, kun ei soittajia saatu paikalle. Hyvät rallattajat osaavat fraseerata ja rytmittää rallatustaan monipuolisesti hyvien pelimannien tapaan. Agda oli kyllä yksi parhaista.

Mummosta voisi kertoa paljon. Hän oli erittäin ulospäin suuntautuva ihminen. Edelläkävijäkin hän oli monessa suhteessa. Mummo kävi rakennuksilla töissä, kuten moni koulutusta saamaton nainen sotien jälkeen, ja oli tottunut tekemään raskasta ruumiillista työtä. Hän tutustui rakennuksilla Lyyliin, joka oli kotoisin Perttelistä. Lyyli muutti meille Kiloon saunakammariin ennen syntymääni 1960-luvun alussa. Lauantaisin mentiin Lyylille saunakahville pienen pieneen saunakammariin. Radiosta soi Lauantain toivotut levyt ja tarjolla oli pannukahvia ja Marie-keksit.

Lyyli soitti huuliharppua ja poltti Norttia eikä sylkäissyt lasiin. Lauantai-iltais-
sin saatoin istua saunan rappusilla hiiskumatta, kun kuulin Lyylin kammaris-
saan soittavan Hohneriaan. Lyyli kun ei suostunut soittamaan pyydetessä.

Astrid ja Lyyli tekivät sitten Tukholmanreissun ja toivat sieltä minulle punaisen
kiinalaisen yksirivisen leikkihaitarin. Opin vetäisemään sillä muutaman kap-
paleen, Karjalan poikia ja Kulkurin valssin, ja sain osakseni ihastusta. Mummo
myös kuljetti minua soittotunneille.

Hienoja naisia, ikimuistoisia hetkiä.

Kiertueista

2000-luvun alussa olin konsertti- ja kiertuerintamalla sekä opetustyössäni tullut pisteeseen, missä oli otettava askelia suuntaan tai toiseen, jotta muusikontyö pysyisi mielekkäänä. Parin vuosikymmenen ajan olin soittanut ja esiintynyt lukuisissa yhtyeissä ja projekteissa, joissa toimin sekä solistina että osana yhtyettä ja joihin soittopanoseni lisäksi sävelsin, sovitin ja tuotin musiikkia. Oppilaita niin koti- kuin ulkomailla on vuosien aikana ollut satoja.

Oli vuosia, jolloin vain käväisin kotona pyykkiä pesemässä ja sitten ei kun taas seuraavan yhtyeen tai projektin kanssa maailmalle. Tämä oli kuitenkin sitä muusikon työtä, josta olin haaveillut. Mm. Hanuri-lehden haastattelussa vuodelta 1989 toivon pääseväni soittamaan mahdollisimman paljon. Liitin jutun portfolion loppuun yhdessä helmikuussa 2009 julkaistun Hanuri-lehden haastattelun kanssa. Kahdessakymmenessä vuodessa on ehtinyt tapahtua paljon.

Käytännön muusikkona oleminen on ollut kasvattavaa niin musiikillisesti kuin henkisesti. On otettava laajasti huomioon kaikkien yhtyeen jäsenten ajatukset, toivomukset ja mielenliikkeet. Ja ainahan ei ole kaikilla hyvä päivä. Vaikka olen näinkin paljon ollut kiertueilla, olisi enempikin ollut mahdollista. Jos olisin suostunut kaikkiin kiinnostaviin tarjouksiin, olisin voinut hypätä projektista toiseen, äänityksestä toiseen ja yhtyeestä ja ohjelmistosta toiseen, vuodesta toiseen.

Kiertue-elämä ei kuitenkaan aina ole herkkua. Naisihmiselle 16 kilon harmonikan rahtaaminen pitkin maailmaa on fyysisesti raskasta. Harmonikan salakuljetuksesta lentokoneiden matkustamoihin voisi kirjoittaa oman tohtorinväitöskirjansa. Ainainen matkustelu alkoi yksinkertaisesti tuntua raskaalta. Iän karttuessa huomasin tarvitsevani taukoja kiertue-elämään, jotta voisin hyvin.

Muusikon uralla asiat menevät luonnostaan vaihteittain. Opiskeluaikana haluaa olla monessa mukana, mutta ajan myötä kasvaa tarve keskittyä tiettyihin produktioihin. Olen vuosien myötä oppinut ottamaan aikaa itselleni, jotta saisin akkuja ladattua. Alituisessa hässäkässä ei synny uutta musiikkia ja tästä kasvaa henkinen tyytymättömyys. Olen hyvin tyytyväinen vuosien aikana kasvaneeseen rohkeuteeni tehdä valintoja ja olla tinkimätön.

Melodiabassoharmonikka ja palje

Taiteellisesta projektityöstäni alkanut innostus käyttää melodiabassoharmonikkaa kansanmusiikissa on taiteellista tohtorintyötä tehdessäni arkipäiväistynyt ja muuttunut itsestään selvyudeksi. Kaikissa taiteelliseen tohtorintyöhöni liittyvissä konserteissa olen käyttänyt melodiabassoharmonikkaa.

Projektityöni aiheena vuonna 1989 oli Melodiabassoharmonikan käyttö kansanmusiikissa. Työssäni halusin selvittää melodiabassoharmonikan, erityisesti sen bassupuolen käyttömahdollisuuksia kansanmusiikissa. Päämääränäni oli, että melodiabassoa soitettaisiin luovasti ja itsenäisesti, tasavertaisesti diskanttipuolen kanssa. Sovitin ja sävelsin kansanmusiikkia melodiabassoharmonikalle projektiani varten. Valmista materiaalia ei juurikaan ollut saatavilla. Melodiabassolla on soitettu pääasiallisesti taidemusiikkia ja halusin kehittää ja antaa

virikkeitä uudenaikaiseen soittotapaan ja tyyliin. Melodiabassoa käyttämällä tuli tavanomaisen sointusäestyksen rinnalle toinen tapa käyttää harmonikan bassoja. Se mahdollisti vastamelodioiden, bassoriffien tai unisonojen soittamisen. Saatuani musiikkiopistoaikana melodiabasson, soitin sillä ainoastaan klassista musiikkia ja vaihdoin aina standardibassoon kansanmusiikkia tai tanssimusiikkia soittaessani. Luova ote ja sointuajattelu melodiabassoa käyttäessäni oli aluksi hankalaa. Tuntui kuitenkin mielettömältä, että monien vuosien työllä hankittu soittotekniikka meni hukkaan musiikkityylistä toiseen siirryttäessä. Törmäsin asiaan myös oppilaitteni kanssa. Ryhdyin soveltamaan melodiabasson kansanmusiikkikäyttöä myös heihin. Tänä päivänä melodiabasso on lunastanut paikkansa kansanmusiikin kentällä.

Harmonikansoittajana minua kiehtoo harmonikan palje ja sen rooli tunnelman luomisessa. Palkeen rikas ja monipuolinen käyttö erilaisten, niin lyyristen kuin rajujenkin, sävyjen esille tuojana on oman harmonikansoittoni ydin. Pyrin soittaessani ennen kaikkea herättämään tunteita, koskettamaan jotakin sekä itsessäni että kuulijassani.

Soittoni eräänlainen motto on palkeen elävyys ja fraseerauksen monipuolisuus, soiton hengittävyys, ilmavuus sekä rytmien ja melodien muuntelu. Väritän soittoani erityyppisillä vibratoilla, taivuttamalla yksittäisiä ääniä sekä erilaisilla näppäinten artikulaatio- ja kosketustavoilla. Koristelu trillien ja korukuvioiden avulla on myös soittotyylini olennainen osa.

Lopuksi

Olen lukemattomissa haastatteluissa kertonut soittotyylistäni ja musiikinteostani sekä opiskeluaikastani kansanmusiikkiosastolla. Jälkeenpäin olen harvoin ollut täysin tyytyväinen. Yhtenä päivänä ajattelen musiikinteostani yhtä ja toisena toista. Itseni analysointi on aina hankalaa, oikeastaan mahdotonta. Musiikin selittely ja todistelu tuntuu minusta epäkiinnostavalta yhä edelleen. Välillä menee hyvin ja välillä huonommin, tämä on luonnollista eikä sitä voi selittelyillä muuksi muuttaa.

Keskustelu musiikista sen sijaan voi olla hyvinkin antoisaa ja hedelmällistä. Pään sisällä käyn jatkuvasti läpi musiikillisia asioita ja ajatuksia. Opetustilanteissa joudun pohtimaan kunkin oppilaan kohdalla musiikillisia ratkaisuja. Ystävänä, harmonikkataiteilija Karen Tweed, sanoikin hienosti että musiikki on ”private matter” – yksityisasia. Toivon kuitenkin, että kirjoituksessani sain jotain oleellista irti muusikkona olemisesta ja sen ihanuudesta ja voimaannuttamisesta!

Ilman taiteellista tohtorintutkintoa ja siihen liittyviä konsertteja olisin tuskin tällaista musiikkia tehnyt. Olen voinut keskittyä uusien asioiden kehittämiseen ja luomiseen.

Henkilökohtaisesti pidän runonsoittoa ja paljelaulua, jossa oma ihmisääneni yhdistyy harmonikkaan, tähän astisen muusikon urani tärkeimpänä projektina.

Kiitos

Haluan lopuksi kiittää kaikkia muusikoita, joiden kanssa minulla on vuosien ajan ollut suuri ilo ja kunnia soittaa ja tehdä yhteistyötä. Olen oppinut teiltä paljon ja ilman teitä ei tätä musiikkia olisi!

Kiitos kaikille opettajille vuosien varrelta: Pekka Loponen, Matti Rantanen, Heidi Velamo, Heikki Laitinen, Pirkko Moisala ja kaikki muut opettajat, innoituksen ja voiman antajat.

Kiitos kansanmusiikkiosaston ystävät, oppilaat ja kollegat.

Kiitos Sibelius-Akatemian kansanmusiikin osasto.

Tack mamma!

...nå nu ha ja gala på i hela mitt liv...

Agda Nyberg

...många spelningar.
- Ett problem här har varit att
det inte funnits lämpliga konsert-
lokaler. De stora hallarna är för
stora för dragspel.
Alltsammans började långt
före tävlingen 1983.

Sitt första dragspel fick Maria
Kalaniemi vid åtta års ålder, det
var ett litet vitt.
- En dag tog mammo med
mig till Lasse Pihlajamaas musik-
affär i Helsingfors och där köpte
vi dragspelet, säger Maria Kala-
niemi.
- Mammo fick mig att börja
spela. De första melodierna tog
jag ut på gehör. Men mammo såg
till att jag också fick börja ta spel-
lektioner.
Mormor hette Astrid Laine,
och var en riktig eldsjäl vad gäl-
ler dragspel. Hon bodde i samma
hus som familjen Kalaniemi när
Maria var liten.
Men när den blivande drag-
spelsvirtuosen också önskade sig
ett piano sa mormor:
- I det här huset ska vi inte
något piano. Det ska vara ett
gott instrument.
Jag fick det bli.
Första början var drag-
spelen stora musikaliska
önskade också för mormors
familj är uppväxt
familj med fin-
na från Bro-
finsk pappa
jag

...och
Ma
och
just k
största
Någo
hoppas
doktor i f

Redan n
ett par år
2005 - konstr
Sibelius-Akade
blev hon, efter t
dier, dragspelslä
min. Och 1995 ble
- Undervisninge
ett jobb för mig. De
del av mitt musikera
miskt skulle jag klara
utan det, säger Kalaniemi.
- Jag har haft hundrat
genom åren. Det har varit
givande att följa med hur
utvecklats.
Mycket tjänstledighet ha
dock varit medan Kalaniemi
nerat och konserterat runt
i världen. Just nu sker konser
turnéerna dock under kortare
perioder.
En anledning till att
stämde sig för
doktorera

Konsertit

Ensimmäiseen jatkotutkinto-osioon liittyy kaksi erillistä taiteellista työtä:

Osio 1. Viimeinen maa -cd (liitteenä) sisältää 30 minuuttia säveltämäni ja sovittamaani musiikkia taiteilija Rax Rinnekankaan valokuviin Suomesta ja suomalaisista. Valokuva- ja musiikkiteos ”Finlandia” julkaistaan heinäkuussa 2003.

Osio 2. Timo Alakotilan sävellys UMO-big bandille ja harmonikalle. Kantaesitys 18.4.2003.

Ensimmäinen konsertti (osio 1): Viimeinen maa – last land

6.9.2002 Sain kirjeen Rax Rinnekankaalta, jossa hän toivoi minun säveltävän musiikkia hänen valokuviansa pohjalta. Mukana kirjeessä oli muutama laserkopio näistä kuvista. Ideana oli tehdä ”soivia valokuvia” jotka julkaistaisiin valokuva- ja musiikkiteoksena esipuheen kera, jonka Pekka Hako kirjoittaisi.

Innostuin kovasti, koska juuri tämääntapaisista rajanylityksistä ja yhteistyöstä eri alan taitelijoiden välillä olin haaveillut. Pidimme muutaman palaverin yhdessä Rinnekankaan ja Hakon kanssa. Keskustelujen myötä päätin säveltää teokseen noin puoli tuntia musiikkia.

Halusin tehdä erillisiä sävelmiä, mutta kuitenkin siten, että niiden välinen kaari synnyttäisi teokseen elokuvallisen kertomuksen.

Rax antoi minulle hyvin vapaat käd(a)et musiikin suhteen, mutta toivoi musiikista välittyvän mm. valon voimaa, ahdistusta, iloa, omanarvon tunnetta, sakraalisuutta, intohimoa ja kuulautta. Tein pari kuukautta työtä säveltäen ja sovittaen. Äänitimme sävelmät tammi–helmikuussa 2003.

Minulle tämä oli uusia ovia avaava projekti, tunsin tätä kautta löytäväni uusia polkuja tallattavaksi. Yksin soittamisen ilo ja vapaus oli oikein miellyttävää.

cd:n sisältö:

1. Pihaan (0.49)
2. Itätuuli I (2.07)
3. Salin hämärässä (3.57)
4. Ikkunan äärellä (0.42)
5. Kevään kurjet (5.15)
6. Kätten rukous (1.09)
7. Kylillä (3.15)
8. Ojat ja virrat (4.09)
9. Itätuuli II (1.36)
10. Viimeisessä maassa (6.31)

Kaikki sävellykset ja sovitukset Maria Kalaniemi,
paitsi Viimeisessä maassa (säv. Heikki Laitinen)

Maria Kalaniemi, harmonikka, ääni, Olli Varis, sähkökitara (5), akustinen kitara (8)

Sinfonia concertante harmonikalle ja big bandille

Ensimmäinen konsertti (osio 2):

Suostuin esittämään harmonikkaosuuden Timon sävellykseen UMO:lle ja harmonikalle, koska luotin siihen, että Timo säveltää osuuttani räätälintyönä minua ajatellen. Sain neliosaisen teoksen ensimmäiset osuudet eteeni maaliskuun alussa. Viimeinen osa valmistui 6.4.

Olemme Timon kanssa tavanneet usein projektin aikana. Tuolloin olemme keskustelleet ja soittelleet yhdessä teosta. Ilmapiiri on ollut avoin ja positiivinen.

UMO:n kanssa on varattu neljää päivää yhteistä harjoitusaikaa. Tämän teoksen harmonikkasolistina toimiminen on ollut erilailla haasteellista kuin oman musiikin tekeminen, mm. teknisten valmiuksien harjoittaminen on jälleen ollut ajankohtaista. Kapellimestarin johdolla soittaminen on niinikään minulle uutta ja jännittävää.

Runonsoitto

Toinen konsertti

Kun aloin työstämään toista jatkotutkintokonserttiani, halusin kehittää sooloesittämistä ja säveltämistä sekä vapaata soittamista. Tähän innoituksena oli mukavasti sujunut työskentely Viimeinen maa -teoksen parissa, joka kuului äänitteen muodossa ensimmäiseen jatkotutkinto-osioon. Tuntui myöskin kuttavalta ajatukselta tehdä toinen konsertti mahdollisimman pienimuotoisesti, kun ensimmäisessä konsertissa olin toiminut UMO bigbandin solistina.

En kuitenkaan halunnut sulkea pois mahdollisuutta käyttää avustajia, mutta loppujen lopuksi pari viikkoa ennen konserttia päätin, että esitän konsertin yksin. Vaikka olen jo kolme vuosikymmentä esiintynyt, en ole koskaan soittanut yksin tunnin pituista kansanmusiikkikonserttia.

Tämä on ollut haasteellinen projekti, ja erittäin antoisaa aikaa. Olen saanut sukeltaa erittäin syville vesille musiikillisesti ja henkisesti. Materiaali konserttiin hahmottui siten, että halusin esittää ja työstää kansanmusiikin alueelta minulle vuosien varrella erittäin rakkaiksi ja läheisiksi tulleita teemoja, kuten rekilaulu, runonlaulu, paimensoitteet, romanimusiikki, itkuvirret ja suomenruotsalaiset laulut. Konserttia työstäessäni nousi ajatuksiini sana runonsoitto. Jokaisella sävellyksellä ja sävelmällä, jopa yksittäisellä sävelellä, on oma sisäinen dramaturgiansa, viestinsä ja henkensä. Pyrin olemaan tarinankertoja.

Olen yhdistänyt äänenkäyttöä soittooni. Olen ennenkaikkea halunut keskittyä äänenkäytön ja harmonikan yhteissoinnin kehittämiseen ja erilaisten äänenvärien ja vivahteiden kuuntelemiseen. Laulaminen on ollut ihanaa, mutta myös fyysisesti rankkaa raskas soitin sylissä. Rento ja vapaa lauluasento on helpommin sanottu kuin tehty. Konsertti on akustinen, ja välillä voikin olla, että ihmisääni hukkuu harmonikan sointiin, mutta en koe sitä itse ongelmaksi. Halusinhan konsertista mahdollisimman inhimillisen...

Konserttimateriaalina en ole käyttänyt ainoastaan traditionaalisia teemoja sellaisenaan, vaan säveltänyt eri tyyllilajien tuomien tunnelmien ja mielenmaismien pohjalta omaa musiikkia. Tästä esimerkkinä Matka, jonka olen säveltänyt rekilaulutunnelmaan, Autio, jossa haen runolaulumaisemaa, Hembygdspastoral, jossa on paimen- ja pastoraalitematiikkaa. Mustalaissävelmä Niityt ja vainiot sitävästoin edustaa perinteistä rekilaulusävelmää, johon olen säveltänyt introja, välitteitä ja lopukkeita sekä sisällyttänyt vapaata soittoa. Sävelmän olen oppinut Hortto Kaalo -yhtyeen levyltä. Konserttiohjelman omat sävellykseni Kuun henki ja Salin hämärissä ovat musiikkia joka on soittamalla syntynyt. Nämä sävellykset kuuluvat mielessäni tämän konsertin dramaturgiaan ja kokonaisuuteen.

Kaikki sävellykset ja sovitukset ovat syntyneet soitin sylissä ja toistaiseksi niitä ei ole nuoteilla. Vapaata soittoa näissä sävelmissä on paljon. Yksi haasteista onkin, miten päästä konserttitilanteessa ns. ”tunnelmaan” ja saada tyydyttävää improvisaatiota aikaan.

Konserttiin tuli enemmän erityylistä materiaalia kun aluksi olin ajatellut. Suunnitelmista jäi pari viikkoa ennen konserttia pois itkuvirsisävellykseni. Siitä tuli puolen tunnin mittainen ja tuntui siltä, että konsertista tulee liian raskas ja hajanainen sekä minulle että yleisölle. Samalla tuntui myöskin hyvältä jättää tämä tematiikka kokonaisuutena seuraavaan konserttiin.

Bellow poetry - Runonsoitto

Kuun henki

Salin hämärissä

Niityt ja vainiot
trad / Kalaniemi

Autio

Så skimrande var aldrig havet
Evert Taube

Istumpa sänkys laitalla
trad / Kalaniemi

Balladi
Heikki Laitinen

Maria Kalaniemi, harmonikka ja laulu
sekä sävellykset, ellei erikseen mainittu

Paljepuutarhassa – Bälгатrädgård

Kolmas konsertti

Olin tyytyväinen ja ylpeä saatuani edellisen soolokonsertin työstettyä. Tunsin löytäneeni jotain uutta muusikkoudessani, soittajana, laulajana ja säveltäjänä. Halusin jatkaa kolmannen konsertin tekemistä samassa inspiroituneessa hengessä, tehdä jatkumon edelliselle konsertilleni. Soittaa ja laulaa yksin, mutta käyttäen vielä enemmän vapaata soittoa ja jättää asioita inspiraation ja intuition varaan itse h-hetkeen. Näillä eväillä olen töitä tehnyt. Edellisen konsertin materiaali oli erittäin syvällistä, kymmenien vuosien ajatusten, kokemusten ja soittamisen tulosta. Itseäni tyydyttävää omaa sävellysmateriaalia ei Paljepuutarha -konserttiin syntynyt tunniksi, joten päätin lähestyä tätä konserttia hieman eri kautta ottamalla ohjelmistoon myös muiden säveltäjien tuotantoa. Tämä on tuntunut hyvältä ratkaisulta. Näin olen välttänyt pakonomaista omaa säveltämistä, ja sen sijaan uppoutunut toisten säveltäjien ajatusmaailmaan ja sävellystekniikkaan, ja ennen kaikkea etsinyt sävellyksistä erilaisia sävyjä ja tunnetiloja fraseerauksen, dynamiikan ja rytminkäytön kautta.

Konsertin avaa Horisonten -niminen improvisaatio, joissa päälauseena ovat sävelten keskinäiset värit ja hehku. Sven Ahlbäck sävelsi minulle kolme polskaa. Olen säveltänyt ja improvisoinut näihin introja ja välitteitä; siltoja polskien välille. Olen halunnut luoda polskista ja improvisaatioista yhtenäisen teoksen, tarinan. Toinen sävellys on Heikki Laitisen Balladi. Konsertin päättää sävellykseni Matreuna. Tässä käytän taustalla nauhaa, jossa itkijä Matreuna Mironytär Soikkolasta esittää rekryytti-itkun. Tämä Armas Launiksen vuonna 1909 tallennettu itku ja sen harjoittelu on ollut sanoinkuvaamaton kokemus.

Olen tässä konsertissani pyrkinyt syventymään sävyihin ja tunnelmiin, joita harmonikan kielten keskinäiset tai yksittäiset värähtelyt saavat aikaan. Runonsoitto -konsertti ja Paljepuutarhassa ovat olleet uskomattoman tärkeitä minulle, olen vihdoin raivannut aikaa ja uskallusta soolosoittamiselle. Meni tämä konsertti miten hyvänsä, niin jatkoa soolosoiton saralla on tulossa sekä levyllä että konserttisarjan muodossa. Tämä onkin mielestäni tärkeintä.

Seuraava konsertti tulee olemaan ihan jotain muuta... humppaa, tangoa, vem vet?

Ohjelma

Horisonten (Maria Kalaniemi)

Kolme polskaa (Sven Ahlbäck)

Balladi (Heikki Laitinen)

Matreuna (Maria Kalaniemi)

27.5. 2005 klo 18.00 Lagstad hembygdsgård, Vanha Lagstadintie 4. Punainen vanha koulu Espoon tuomiokirkkoa vastapäätä joen toisella puolella. Puhelinluettelon karttasivu 48, CT-79.

Musikens viktigaste funktion: Bidra till mellanmänsklig och personlig förståelse

Paljeballadeja – Bälgaballader

Neljäs konsertti

Kun ryhdyin miettimään neljättä jatkotutkintokonserttiani, minulle syntyi kuin luonnostaan vahva ajatus siitä, että materiaalina tulisi olemaan suomenruotsalainen kansanmusiikki. Ensimmäinen ajatukseni oli myös, että ottaisin työn alle ainoastaan balladiperinteen, suomenruotsalaiset balladit kun sisältävät todella upeita melodioita. Ajatus ohjelmistosta laajeni kuitenkin sitä mukaan kun löysin hienoja sävelmiä muistakin genreistä. Mukaan tulivat niin balladit, rakkauslaulut, meriaiheiset laulut, piiri- ja tanssilaulut kuin pelimannitraditio-kin.

Edellisiin jatkotutkintokonsertteihini olen säveltänyt ja sovittanut parin tunnin verran musiikkia, ja olen ollut intoa täynnä. Tuntuu siltä, että se tie on vähäsi aikaa kuljettu. Nyt on suomenruotsalaisten juurieni ja niihin peilaamisen vuoro. Olen vuosien varrella esittänyt niin soittaen kuin laulaenkin suomenruotsalaista perinnettä, mutta en tässä mittakaavassa. Tämän konsertin ohjelmistoon valikoitui lopulta musiikkia joka tuntui hyvin henkilökohtaiselta ja rakkaalta.

Hieman konsertin sävelmistä:

Balladeista kuulee joskus sanottavan, että niiden tekstit ovat ”vanhentuneita”. Koen kuitenkin, että tekstien sanomat niin balladeissa kuin muissakin konsertin lauluissa ovat tänäkin päivänä relevantteja. Kielikuvat ovat hyvin kauniita. Itse olen tämän prosessin aika itkenyt monet kerrat Herr Pederin, Sven i Rosengårdin sekä Maria Magdalenan kohtaloita. Herr Peder, joka ottoäidiltään kysyy ja kuuntelee neuvot, mutta toimii kuitenkin ihan päinvastoin – ja huonostihan siinä käy. Meriaiheisissa lauluissa kerrotaan ikuisesta kaipuusta; kunhan saisi nostaa ankkurit ja päästä avarammille vesille. Rakkauslauluista ”Jag ser på dina

ögon" on ollut hyvin haastava toteuttaa. Harmonikan vapaarytminen säestys yhdistettynä lauluun on vaatinut paljon työtä, mutta sitä on ollut hieno harjoitella. Jusslinin menuetti on yksi hienoimpia sävelmiä joita olen koskaan esittänyt, pelimannin sielunmessu.

Konsertin Länsi-Uusimaa -osion muodostavat Bromarfilaisen Hilma Ingbergin ja Tenholalaisen Agda Nybergin laulut. Olen laulanut pikkutyöstä asti, mutta laulaminen jäi vuosiksi sivummalle haitarin tultua voimakkaasti elämäni. Kuitenkin laulaminen on aina ollut vahvasti läsnä muusikkoudessani.

Konsertissa on hyvin vahvasti läsnä mummoni Astridin henki. Hän oli musiikillinen innoittajani, tulisielu. Astrid rallatteli minulle ensimmäisen korvakuulolta oppimani kappaleen, joka oli Tenala-valsien. Astrid oli kotoisin Bromarfista.

Ohjelma

Bälgaballader – Paljeballadeja

En sjöman Herr Peder vishäfte, Degerby Avsked	Sjömansvisa efter Johannes Andersson, Pellinge Balladvarianten hittad i Anna Linnea Sundströms Improvisation
Jag ser på dina ögon Kom alla mina bröder roos, Pellinge	Kärlekssång Sjömasvisa efter Johannes Andersson och Alfred Lind-
Magdalena på källebro Svea Jansson, Nagu	Denna balladvariant efter Ida Forsberg, Esbo och
Sven i rosengård Inte sku' ja ha I fjol så gick jag Jusslin	Replotvariant av balladen Ringlek efter Agda Nyberg, Tenala Efter Hilma Ingberg från Bromarf Menuett efter Johannes Jusslin född i Jeppo 1898

Maria Kalaniemi, dragspel och sång
Lagstad hembygdsgård 19.12 2006 klo 19.00
Olli Varis, gitarr
Vanha Lagstadintie 4
Arto Järvelä, fiol
Välkommen – Tervetuloa!

"nä nu ha ja gala på i hela mitt liv" (Agda Nyberg)

Paljelaulua, runonsoittoa – Bälgasång och runospel

Viides jatkotutkintokonsertti

28.9 2008 Sibelius-Akatemian kamarimusiikkisalissa
Osa taiga-festivaalin ohjelmistoa

Paljelaulua, runonsoittoa – Bälgasång och runospel -konserttiin valikoitui musiikkia, joka on minulle hyvin henkilökohtaista, jopa tunnustuksellista. Konserttiohjelma sisältää sekä omia sävellyksiäni että perinteistä kansanmusiikkimateriaalia omina sovituksinani.

Muusikkona keskeinen ja haasteellinen innoituksen aiheeni on harmonikan ja ihmisäänen kombinaatio, johon voi syväskelata ja tehdä löytöretkiä luoden samalla uusia äänenvärejä ja sävyjä.

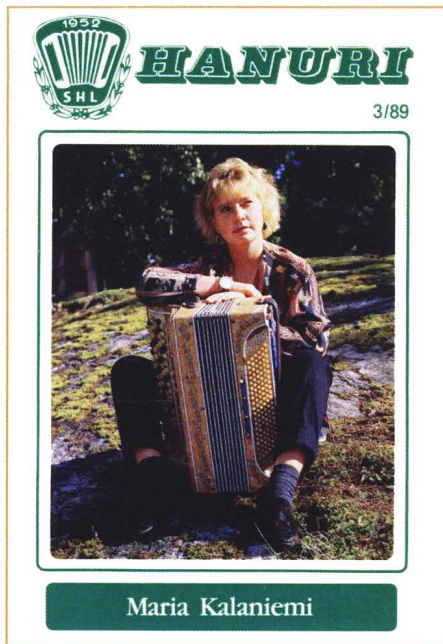
Harmonikan palkeiden ja omien keuhkojeni välityksellä tavoittelen toisaalta yhteistä hehkua ja hengitystä, toisaalta kahden elementin vapaata ilmaisua .

Ohjelmisto sisältää meditatiivisia sävellyksiäni ja improvisointeja, joiden lisäksi olen ottanut mukaan suomenruotsalaista balladiperinnettä ja pelimannimusiikkia, suomalaisia romanisävelmiä ja kalevalaista runonlaulumaisemaa – nuoruuden nostalgiaa unohtamatta...

Löytöretkellä tunnelmasta toiseen mukana ovat Olli Varis (kitara) ja Pekko Käppi (jousikko ja laulu).

Konsertti on osa taiteellista jatkotutkintoani Sibelius-Akatemian kansanmusiikin osastolla.

Hanuri 1989 ja 2009

**Maria Kalaniemen
haastattelu Hanuri-lehteen
tammikuussa 1989**

Maria Kalaniemi

**Opinnot kohta takana –
elämä edessä**

Sibelius-Akatemian kansanmusiikkilinjan ensimmäiset kuusivuotisen kurssin suorittaneet oppilaat valmistelevat viimeistä opinnäytettään, graduaan. Varsinainen opiskelu on päättynyt. Pian valmistuva tutkielma kruunaa opinnot.

Ainoa harmonikka pääinstrumenttina ensimmäisen kurssin opiskellut on Maria Kalaniemi Espoosta. Tuttujen kesken Mia.

Tämän kurssin oppilaat ovat muodostaneet Niekku-yhtyeen, joka sai ansaitsemaansa arvostusta, kun se valittiin vuoden yhtyeeksi.

Mia muiden mukana toivoo, että Niekulle luotaisiin jatkossa taloudelliset toimintaedellytykset. Maassamme on tällä hetkellä vain yksi kansanmusiikkia ammattimaisesti soittava yhtye, Tallari.

– On todella ihme, ellei täällä voi toimia pari ammattimaista kansanmusiikkiyhtyettä, koska sinfoniaorkestereitakin on vaikka miten monta! Tekemätöntä työtä tällä alalla on rajattomasti, sanoo Mia Kalaniemi.

Mia olisi aivan pienenä halunnut opiskella pianonsoittoa, sillä kaikki kaveritkin soittivat pianoa, joka oli suosittu soitin. Myös laulu kiinnosti.

Mialla oli kaukonäköinen mummo, jonka haaveena oli aina ollut hanuri.

Kun tyttö oli 9-vuotias, mummo ja Mia menivät eräänä päivänä Lasse Pihlajamaan liikkeeseen, josta ostettiin pieni valkoinen hanuri.

Ensimmäiset kappaleet irtosivat korvakuulolta. Lasse suositteli Pekka Loposen harmonikkaopistoa, jossa Mia opiskeli pari-kolme vuotta, kunnes pääsi Espoon musiikkiopistoon 1976 Matti Rantasen oppiin.

Ohjelmaa tulivat teoria-aineet, koko opiskelu muuttui vakavammaksi. Oli harjoiteltava jo melko paljon.

Espoon musiikkiopistosta, jossa jo 1978 oli kansanmusiikkiryhmä, sai Mia ehtymättömän innostuksen kansanmusiikkiin. Hän soitti paljon Maarit Kyllösen kanssa. Kun mukaan tuli vielä Paula Nortamo, oli yhtye Meiskarit perustettu.

Seuraava opettaja Miian musiikkiuralla oli Heidi Velamo. Sitten vuonna 1983 alkoi opiskelu Sibelius-Akatemiassa.

Osasto perustettiin

Kansanmusiikkiosasto perustettiin Sibelius-Akatemiaan sanottuna syksynä 1983. Kaikki oli uutta ja tuntematonta. Ei kukaan hakijoista tai edes opettajista tiennyt, mitä tuleman piti. Pääsykokeissakin silloin soitettiin vielä klassista. Nykyään taidesoitto on kansanmusiikkiosastolla vapaaehtoista.

Pyrkijöitä oli alun toistakymmentä, kuusi hyväksyttiin. Mielenkiinnosta kansanmusiikkia kohtaan Mia pyrki ja hyväksyttiin ainoana harmonikkaa pääinstrumenttina soittavana oppilaana. Ellei kansanmusiikkiosastoa olisi perustettu, olisi vaihtoehtona ollut solistinen linja eli taidemusiikkiosasto.

– Ajattelin, että jos ei tunnu hyvältä, aina voi yrittää toiselle linjalle. En kyllä kadu tippaakaan! vahvistaa Mia.

Koulutus kehittää ”multimuusikoita”

Mia on nyt opiskellut vakavasti kansanmusiikkia kuusi vuotta. Pyrittäessä Sibelius-Akatemian kansanmusiikkiosastolle nimetään yksi pääsoitin. Miällä se on hanuri. Koulutus tähtää kuitenkin paljon laajemmalle: pitää lisäksi olla kaksi sivusoitinta. Mia valitsi viulun ja kanteleen. Kansanlaulu on myös kaikille opiskelijoille palkollista.

Tämän koulutuksen saaneet ovat todella ”multimuusikoita”, jotka eivät vierasta mitään käteen sattuvaa soitinta. Tämän voi aistia riemastuttavalla tavalla, kun kuuntelee Niekun esityksiä. Joskus tuntuu jopa siltä, että soittajat arpoivat ennen esitystä soittimet toisilleen!

Omat teoreettiset aineet

Ensimmäisinä opiskeluvuosina Kansanmusiikkiosastolla on hyvin paljon oppiaineita. On luotu aivan omat teoreettiset aineet, jotka eivät ole yhteisiä taidemusiikkilinjan kanssa.

Ohjelma on hyvin monipuolinen, mukana on mm. improvisaatiota, vapaata säestystä sekä hyvin tärkeänä osana yhtymusisointia. Musiikin teoria perustuu kansanmusiikkiin. Tutustutaan eri maiden musiikkikulttuureihin myös pääsoitinta harmonikkaa ajatellen. Soitetaan paljon 1-, 2- ja 5-rivistä hanuria.

Lisäksi kuunnellaan vanhoja soittotyylejä, yritetään arkistoista etsiä vanhojen hanuristien nauhoituksia. Opetellaan niitä tyylejä, mutta on hyvin tärkeätä, ettei jäädä junnaamaan paikoilleen, vaan aina pitää yrittää saada jotain uutta mukaan.

Vanhoja ääninauhoja on vaikea saada, koska niitä on tallella hyvin vähän. Ongelma opiskelijan kannalta on myös se, että ne vähän ovat siellä täällä eri paikoissa. Ne olisi hyvä saada samaan paikkaan, jossa ne olisivat kaikkien halukkaiden käytettävissä.

Niekku on korukuvio

Koska yhteisoitto on opetusohjelmassa hyvin tärkeällä sijalla, muodostuu puolesta tusinasta saman kurssin oppilaita luontaisesti yhtye, joka kehittyy tasatahtiin.

Kävi aivan sattumalta niin, että Niekku-yhtyeestä tuli esiintyvä bändi.

– Ei voi kuvitellakaan, että eri puolilta Suomea tulevista musiikin opiskelijoista ilman muuta muodostuu esiintyvä ryhmä, koska se kuitenkin on oppilasryhmä, perustelee Mia.

Yhtyeen erikoinen nimi Niekku tarkoittaa korukuvioita esimerkiksi laulussa. Niekutella = tehdä esitykseen omi krumeluureja, korukuvioita.

Yhtye on levyttänyt kolme pitkäsoittolevyä, joista kaksi viimeistä julkistettiin kuluneena kesänä Kaustisella. Levyillä on myös Mian omia sävellyksiä ja sovituksia.

Erikoisesti Mian mieltä lämmitti se, että Niekku nimettiin ”Vuoden yhtyeeksi”.

– Se toi meitä enemmän esille, joka on hieno juttu, sanoo Mia.

Tutkielma melodiabasson käytöstä kansanmusiikissa

Mia on jo varhain myynyt sielunsa musiikille. Hän on opiskellut paitsi kansanmusiikkia myös klassista. Viime keväänä hän suoritti harmonikansoiton B-tutkinnon. Hän oli myös Pariisissa Marcel Azzolan oppilaana kolme kuukautta. Mian harastaman musiikin laajuudesta kertoo voitto ensimmäisessä Kultainen Harmonikka -kilpailussa Ikaalisissa 1983.

– Musiikin tekeminen ei ole yksinomaan sitä, että itse soittaa, pitää harrastaa musiikkia muillakin tavoin, en sulje mitään musiikkia pois, olen aina kuunnellut ja harrastanut laidasta laitaan kaiken tarjotun. Käyn sinfoniakonserteissa yhtä mielelläni kuin jazzkonserteissa tai rocktapahtumissa, kertoo Mia.

Haastattelun tekoaikaan Mia viimeisteli graduaan, tutkielmaa melodiabasson käytöstä kansanmusiikissa.

Kun aihe tuli esille, pääsimmekin itse asiaan. Puhe tulee vuolaana, kaikesta näkee, että aihe on Mian sydäntä lähellä.

– Minua on pitkään kiehtonut melodiabasson käyttö kansanmusiikissa. Pyrin löytämään jotain uutta sillä ei kaiken tarvitse olla valmiiksi paperille kirjoitettuna. Olisi hienoa, jos pystyisi soittamaan melodiabassoja loistavasti, bandoneonmaisesti, selvittää Mia.

Tähänastisista kansanmusiikkiosastolle päässeistä hanuristeista kaikki soittavat tai ovat soittaneet melodiabassoja. Jos ei halua jatkaa taidemusiikkiopintoja, melodiabasson soitto helposti jää vähäiseksi, koska kansanmusiikkiosastolla sitä ei toistaiseksi olla paljoakaan käytetty. Pitäisikin kehittää ja edistää melodiabasson käyttöä kansanmusiikissa. Mutta aivan ongelmatonta se ei ole.

Pitäisi kehittää uusi hanurityyppi

Nykyiset melodiabassohanurit ovat Min käsityksen mukaan kansanmusiikin esittämiseen liian suuria ja painavia.

– Ei bajanilla kukaan kansanmusiikkia soita. Valmistaisipa joku kevyen melodiabassohanurin, jossa lisäksi olisi bandoneonmaiseta soundit. Rekistereitä voisi olla vähemmän, basso ei välttämättä tarvitsisi olla kovin voimakas, luettelee Mia.

– Taidesoittimissa voi olla paljon rekistereitä ja painoa, mutta kansanmusiikin tulkittamiseen tarvittaisiin aivan uuden tyyppinen soitin. Kevyt ja helposti käsiteltävä melodiabassolla varustettu. Sellaisen kun vielä joskus näkisi!

Kansanmusiikki musiikkiopistoihin

Koulutus Sibelius-Akatemian kansanmusiikkiosastolla hakee lopullista muotoaan.

– Toivon, että se koskaan löytäisi lopullista kaavaansa!

Tuleville opiskelijoille Mia kertoo, että kysymyksessä on opinahjo, joka on mahtavan monipuolinen ja musiikillisesti laaja. Opiskelu on totista työtä, se on aina pidettävä mielessä.

Kansanmusiikkileireillä Mia on tavannut nuoria erittäin taitavia alan harrastajia, jotka ovat kehittäneet taitojaan jo varsin pitkälle. Monet soittavat taitavasti sekä 2- että 5-rivistä hanuria. Heistä tulee hakiessaan kansanmusiikkilinjalle lahjakkaita oppilaita.

Eräs toivomus Mialla vielä on: Kansanmusiikki tulisi saada oppiaineeksi kaikkiin musiikkiopistoihin. Silloin kehittymistä voisi tapahtua laaja-alaisesti.

Kun saisi soittaa!

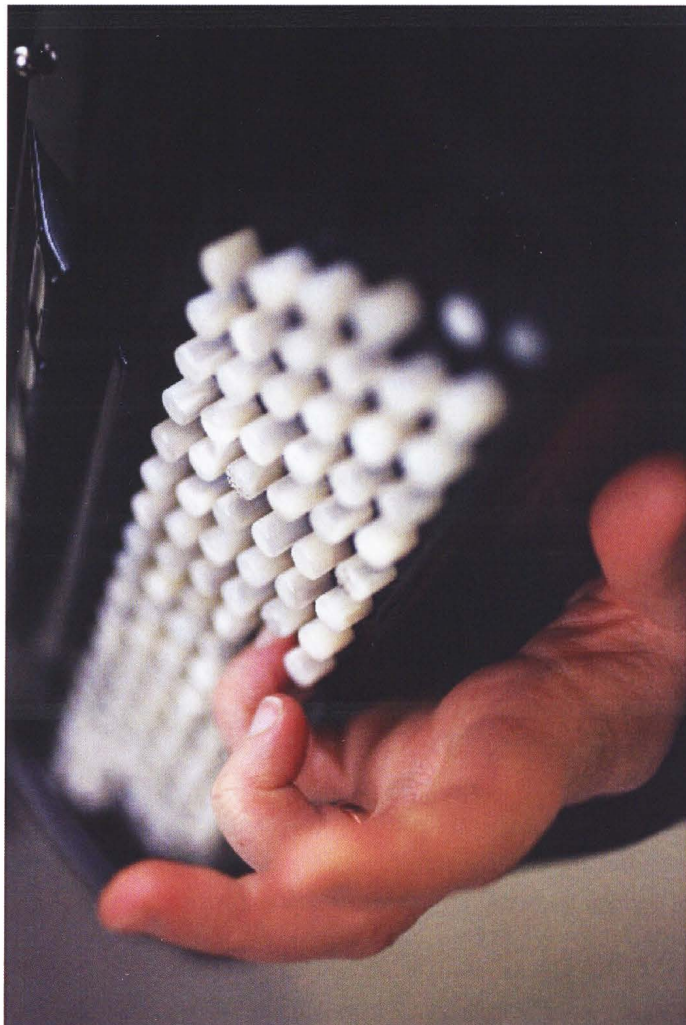
Tulevaisuudelta Mia odottaa paljon soittotilaisuuksia. Hän toivoo saavansa soittaa kaikenlaisissa yhtyeissä vaikka millaisissa kokoonpanoissa.

Hän toivoo, että Niekku voisi edelleen jatkaa esiintymisiään, sillä ryhmä on opiskeluaikanaan kasvanut yhteen, jokainen tuntee toisensa kyvyt. Myöskin näyttöä taidosta on. Kuuntelijoita Mia uskoo heillä olevan, työstä ei tulisi puutetta.

Hetken mietittyään Mia vakavoituu.

– Jos mitään ei tapahdu eikä kukaan halua ruveta sponsoriksemme, meidän kaikkien on pakko mennä jonnekin hankkimaan leipämme, joko opettamalla, soittamalla tai muulla sopivalla tavalla

Haastattelu: Jorma Mattila

Maria Kalaniemen haastattelu Hanuri-lehteen tammikuussa 2009

Maria Kalaniemi saa pian valmiiksi Sibelius-Akatemian kansanmusiikkiosaston ensimmäisen harmonikalla tehdyn taiteellisen tohtorintutkimuksen. Sen punaisena lankana ovat olleet viisi tutkin- tokonserttia, joissa Maria Kalaniemi on toteuttanut musiikillisia haaveitaan.

Musiikillisista haaveista löytyy vastaus sille, miksi Maria Kalaniemi otti tohtorintutkimuksen tekemisen ”painolastikseen”, kun töitä esiintyvänä taiteilijana ja opettajana oli tarjolla niin paljon kuin tekemään ehti.

– Vaikka esiintyvänä taiteilijana kiertäminen on ihanaa, se on myös raskasta. Paljon kiertäessäni ja monenlaisia projekteja tehdessäni tulini miettineeksi, että onko tämä sitä ydintä, mitä minä itse haluan tehdä. Halusin aikaa fundeerata asioita ja siihen jatkotutkinto antoi mahdollisuuden. Taiteellisen tohtorintutkimuksen seminaareissa oli positiivinen ilmapiiri, joka kannusti, kertoo Maria Kalaniemi.

Kun musiikki lähtee hiljaisuudesta

Sibelius-Akatemian Kansanmusiikkiosastolla opiskelu avasi aikoinaan Maria Kalaniemelle aivan uudenlaisia spektrejä musiikkiin. Itkuvirret, runonlaulu, jouhikonsoitto – arkaainen vähäsävelinen musiikki – jäivät muhimaan vuosiksi Maria Kalaniemen mieleen ja herättivät kysymyksen, miten harmonikalla soitettavaa ohjelmistoa voisi laajentaa tästä näkökulmasta?

– Vikkelyys ja temppujen tekeminen ovat usein olleet ”se juttu” harmonikansoitossa. Tietenkin sorminäppäryyttä ja tekniikkaa tarvitaan, jotta pystyy toteuttamaan musiikillisia päämääriä.

– Arkaainen musiikki avasi minulle oven toiseen suuntaan, hiljaisuudesta lähtevään musiikkiin. Tyyli- ja frasaatio, frasaation kyky ja palkeenkäyttö, hengittävyys ja vivahteisuus, palje yhdistettynä sormiartikulaatioon – näistä asioista lähti pohdinta luomistyössäni.

Maria Kalaniemen ensimmäinen jatkotutkintokonsertti oli Timo Alakotilan sävellys UMO – big bandille ja harmonikalle 18.4.2003 Mikael Agricolan kirkossa. Kapellimestarin johdolla soittaminen oli Maria Kalaniemelle uusi

ja jännittävä kokemus. Teoksen harmonikkasolistina toimiminen toi erilaisen haasteen kuin oman musiikin tekeminen.

Konserttiin liittyi toisena osiona ”Viimeinen maa” – Maria Kalaniemen säveltämä puolen tunnin mittainen kokonaisteos valokuvaaja Rax Rinnekankaan valokuviiin suomalaisista eri elämäntilanteissa.

– Rax antoi minulle hyvin vapaat kädet musiikin suhteen, mutta toivoi musiikista välittyvän mm. valon voimaa, ahdistusta, iloa, omanarvon tunnetta, sakraalisuutta, intohimoa ja kuulautta. Projektin kautta tunsin löytäväni uusia polkuja tallattavaksi, sanoo Maria Kalaniemi.

Heikki Valpola toteaa, että Mikael Agricolan kirkossa kuultu konsertti antoi raadille mielikuvan Maria Kalaniemen jo tunnetuista solistisista taidoista ja musiikillisesta kypsyydestä, mutta jätti kuulijat hieman hämmentyneeseen tilaan akustisten olojen takia.

Toisen jatkotutkintokonsertin paikaksi Maria Kalaniemi valitsi intiimin tilan, Lagstad hembygdsgårdin, joka on vanha koulu Espoon tuomiokirkkoa vastapäätä. Runonsoitto -konsertti kuultiin 26.5.2004.

– Tuntui kutkuttavalta tehdä toinen konsertti mahdollisimman pienimuotoisesti, kun ensimmäisessä konsertissa olin toiminut UMO big bandin solistina. Olin pitkään haaveillut soolokonsertista, sillä vaikka olin jo kolme vuosikymmentä esiintynyt, en ollut koskaan soittanut yksin kansanmusiikkikonserttia. Nyt oli sen aika.

– Tein tosi paljon töitä. Sukelsin syville vesille musiikillisesti ja henkisesti. Halusin esittää kansanmusiikista minulle vuosien varrella rakkaiksi ja läheisiksi tulleita teemoja, kuten rekilaulu, runonlaulu, paimensoitteet, romanimusiikki ja suomenruotsalaiset laulut.

– Konserttia työstäessäni nousi ajatuksiini sana runonsoitto. Jokaisella sävellyksellä ja sävelmällä, jopa yksittäisellä sävelellä, on oma sisäinen dramaturgiansa, viestinsä ja henkensä. Pysin olemaan tarinankertoja.

Soolokonsertissaan Maria Kalaniemi yhdisti äänenkäyttöään musiikkiin.

Improvisaatiosta upea ja koskettava elämys

Kolmas tutkintokonsertti Paljepuutarha 27.5.2005 oli improvisatorinen konsertti.

– Soolokonsertin työstettyäni tunsin löytäneeni jotain uutta muusikkoudessani, soittajana, laulajana ja säveltäjänä. Halusin laulaa ja soittaa edelleen yksin. Etsin sävellyksistä erilaisia sävyjä ja tunnetiloja fraseerauksen, dynamiikan ja rytminkäytön kautta.

Ruotsalainen avainviulun soittaja Sven Ahlbeck sävelsi Maria Kalaniemelle kolme polskaa, joiden välille Kalaniemi sävelsi ja improvisoi introja ja välilikkeitä luoden näin niistä yhtenäisen teoksen, tarinan. Heikki Laitisen Balladi oli konsertin toinen sävellys ja konsertin päätti Maria Kalaniemen oma sävellys Matreuna.

– Tässä käytin taustalla nauhaa, jossa itkijä Matreuna Mikontytär Soikkolasta esitti itkuvirttä, jota minä kommentoin musiikin keinoin. Tämä Armas Louninksen vuonna 1909 tallennettu itku ja sen harjoittelu oli sanoinkuvaamaton kokemus, toteaa Maria Kalaniemi.

Heikki Valpolalle henkilökohtaisesti toinen konsertti oli jo elämys.

– Se jätti kuitenkin jälkeensä vielä pieniä kysymyksiä liian rönsyilevästä materiaalista tai vähän töksähtelevistä, lyhyistä fraaseista improvisoiduissa sooloissa. Kolmas konsertti sen sijaan oli täydellisen hallittu, hieno kokemus, mistä kertonee parhaiten Heidi Velamolle ja Matti Rantaselle lähettämäni tekstiviesti konsertin jälkeen: Parasta Miaa, mitä on koskaan kuultu. Aivan upea ja koskettava konsertti!

Paljeballadien matkassa suomenruotsalaisille juurille

Neljäs konsertti Paljeballadeja 19.12.2005 oli suomenruotsalainen kokonaisuus.

– Oli aika peilata suomenruotsalaisiin juuriini. Mukana oli balladeja, pelimannimusiikkia, meri- ja rakkausaiheista musiikkia. Ohjelmistoon valikoitui musiikkia, joka tuntui hyvin henkilökohtaiselta ja rakkaalta, kertoo Maria Kalaniemi.

Joissakin kappaleissa oli mukana Olli Varis (kitara) ja Arto Järvelä (viulu).

– Olen laulanut pikkutyöstä asti, mutta laulaminen jäi vuosiksi sivummalle kun haitari tuli voimakkaasti elämään. Kuitenkin laulaminen on aina ollut tärkeä osa muusikkouttani. Konsertissa oli hyvin vahvasti läsnä mummoni Astridin ”henki”. Hän oli musiikillinen innoittajani, tulisielu. Mummo rallatteli minulle ensimmäisen kappaleen, jonka opin korvakuulolta ja se oli Tenalavalsen.

– Bälgaballader oli vakuuttavaa jatkoa kolmannelle konsertille: laulavaa Miaa vahvimmillaan, kommentoi Heikki Valpola.

Kaksi rakkautta palkeiden ja hengityksen hehkussa

Viides ja viimeinen tutkintokonsertti Paljelaulua ja runonsoittoa kuultiin Sibeliuksen Akatemian kamarimusiikkisalissa 28.9.2008. Konserttiin valikoitui musiikkia, joka on Maria Kalaniemelle hyvin henkilökohtaista, jopa tunnustuksellista. Konsertin ohjelmisto sisälsi Maria Kalaniemen meditatiivisia sävellyksiä ja improvisoituja. Lisäksi mukana oli suomenruotsalaista balladi-perinnettä ja pelimannimusiikkia, suomalaisia romanisävelmiä ja kalevalaista runonlaulumaisemaa – nuoruuden nostalgiaa unohtamatta... Mukana olivat myös Olli Varis (kitara), Arto Järvelä (viulu) ja Pekko Käppi (jousikko).

– Muusikkona keskeinen ja haasteellinen innoituksen aiheeni on harmonikan ja ihmisäänen kombinaatio, johon voi syväskeltä ja tehdä löytöretkiä luoden samalla uusia äänenvärejä ja sävyjä.

– Harmonikan palkeiden ja omien keuhkojeni välityksellä tavoittelen toisaalta yhteistä hehkua ja hengitystä, toisaalta kahden elementin vapaata ilmaisua. Olen päässyt yhdistämään kaksi rakkauttani, harmonikan ja laulamisen.

Jo konserttien nimistä paljastuu palkeen tärkeä merkitys Maria Kalaniemelle.

– Harmonikan palje on Mialle jousi, jolla säädellään kunkin sävelen dynamiikkaa suhteessa laajempiin kokonaisuuksiin, samoin pitkien sävelten sisäisiä voimakkuuden vaihteluita. Paljelaulussa Mian oma ääni vielä täydentyy instrumentin kanssa ihailtavan vapaasti hengittäväksi kokonaisuudeksi, Heikki Valpola toteaa.

Tyyllisesti Maria Kalaniemen musiikki ei ole helposti kategorioitavissa, eikä ihme, sillä Kalaniemi karttaa kaikenlaisia raja-aitoja.

– Mia itse määrittelee innoittajikseen kalevalaisen runolaulun, paimensoitteet ja mustalaismusiikin. Mian musiikkia kuunnellessa on kuitenkin helppo löytää kaikuja hänen taidemusiikkiopinnoistaan, jazzista, Balkanin rytmeistä, Irlannista, Argentiinasta tai ylipäätään bandoneonin suurilta mestareilta, sanoo Heikki Valpola.

Hän huomauttaa, että oma tyyli syntyy aina ympäristöstä imettyjen vaikutteiden sulautumisesta omaksi ääneksi.

– Mian äänenpainojen merkittävä muokkaaja on myös hänen ruotsinkielinen taustansa, joka kuuluu paitsi suomen- ja riikinruotsalaisten melodioiden runsaana käyttönä, myös kaikessa Mian omassa musiikissa intonaatioina, joissa kaksi eri kulttuuria sekoittuvat hyvin hedelmällisellä tavalla.

Kappaleista nuotitus korukuvioineen

Maria Kalaniemen tohtorintutkinnon kirjallinen työ tulee auttamaan sitä huu-
tavaa pulaa, mikä uuden kansanmusiikin piirissä on harmonikkanuoteista.

– Kirjallinen työ tohtorintutkinnossa mietitytti minua pitkään. Pohdin mitä
sellaista voisin tehdä, mistä olisi iloa myös muille. Mikään haitaritekkinen
eepos ei tuntunut omalta jutultani, kertoo Maria Kalaniemi.

– Minulta on vuosikaudet kysytty, olisiko kappaleitani nuotilla. Niinpä päätin
tehdä tähänastisen musiikkini kirjosta koosteen; 16 kappaleesta mahdolini-
simman hyvät nuotinnokset, jotka tekee Timo Alakotila fraseerauksineen ja
korukuvioineen juuri siten kuin minä ne levyillä soitan.

– Estetiikka näkyy jo nuottikuvassa. Timo tuntee minun tyylini niin läpiko-
taisin, että hän pystyy tekemään nuotinnokset. Lisäksi työhön liittyy cd, johon
kootaan nämä 16 kappaletta levyiltäni.

Kirjalliseen osuuteen liittyy myös jokaisen kappaleen syntytaustan avaamista.

– Kaikkea ei pysty selittämään ja itselleni musiikin ylianalysointi tuntuu vas-
tahakoiselta ja vieraalta. On kuitenkin ollut ihana kirjoittaa, mistä olen saanut
innoituksen näihin biiseihin.

Maria Kalaniemen tohtorintutkinnon kirjallinen työ tulee Sibelius-Akatemian
kansanmusiikkiosaston julkaisusarjaan ja myyntiin. Tekstit tulevat sekä suo-
meksi että englanniksi.

– Tohtorintutkinto on ollut hyvin haasteellinen juttu, mutta olen suositellut
jatko-opintoja omille oppilaille. Erityisen hyvä tämä on silloin, jos tulee väsy-
mystä keikkailuun. On ollut kiva tehdä tätä työtä; tuntuu erittäin inspiroivalta,
kun saa hyvää aikaiseksi.

– Itselleni professuuri tuli huippuhyvään aikaan, se on antanut taloudellisen
mahdollisuuden tehdä tutkintoa. Oppilaille olen korostanut, että apurahoja
on helpompi saada, jos tekee maisterintutkinnon jälkeisiä jatko-opintoja, toteaa
taiteilijaprofessori Maria Kalaniemi.

Maria Kalaniemen väitöstilaisuus on 23. toukokuuta 2009.

Sanottua

Maria Kalaniemi– Bellow Poetry (Aito)

Though lauded in her native Finland as one of the leading accordionists pushing traditional pelimanni music into new directions, Kalaniemi's assuredly dazzling technique is not what this album is about.

'The melody is the message' she comments in the liner notes, and what a graceful series of messages she gives us. The success of the record is due in part to its intimacy. Produced in her home studio, a track like "Rain" brings together a skeletal waif of a tune with her natural surroundings. Thus birdsong, wind, and rain combine to form a sensitive orchestration with composer.

Elsewhere, Maria contributes poignant vocals and is twice joined by electric guitarist Olli Varis, lending a twang-bar frisson of modernity to these otherwise timeless, haunting tunes.

If fellow Finn, Kimmo Pohjonen is said to be the Hendrix of the instrument, then Maria can be credibly claimed to be its Erik Satie.

Sid Smith – BBC – www.bbc.co.uk/music/world/reviews/mariakalaniemi_bellow.shtml

New solo disc from queen of the Finnish bellows

You'll be hard-pressed to find an accordionist who combines technical brilliance with such outstanding grace and elegance. Feisty, charming, imaginative and witty, Maria Kalaniemi is truly the Finnish accordion queen.

Over the years her work with so many ensembles has proved her position time and again; this solo album reveals her roots and her soul, as if the worlds of fado had collided with that of the ancient Finnish Kalevala myths.

Kalaniemi's musical background is a traditional one. She began to learn on her grandmother's accordion and started playing dance music at local gatherings. Since then her work with a wide variety of musicians has brought many other influences into her music; drawing on old runo poems along with Finnish Gypsy themes and spicing the mixture with beguiling harmonies. The nine tracks here are improvisations inspired by these different influences, a meditative journey which Kalaniemi takes with her instrument, her true soulmate. Every so often her voice breaks into song as naturally as if she hadn't even noticed she was doing so.

This music could be equally at home in a candle-lit church as a tiny cottage – it is always intimate. Guitarist Olli Varis joins her on a couple of tracks, merging effortlessly with the music on "Cranes of Spring", while the final track "Matka" (Journey) takes us into a dark and powerful world where Kalaniemi's lyrical beauty eventually comes to our rescue. This is truly the hidden poetry of those mysterious bellows.

Fiona Talkington – Songlines Magazine (UK)

”Melodisia, kuulaita ja mietiskeleviä. Sellaisia ovat Maria Kalaniemen harmonikalla loihtimat paljerunot. Palkeet ovat harmonikan sielu, ja Kalaniemi osaa käyttää niitä niin, että myös kuulijan sisimmässä liikahtaa...Runonsoittoa täydentää hienosti Kalaniemen lauluääni.”

Päivi Huotari – Kodin Kuvalehti 24.11.2005

”Musiikkinsa rikkaan sointumaailman Kalaniemi on koonnut sieltä täältä, kotoa ja maailmalta. Kaikkinensa Bellow Poetry on erinomainen näyte, mitä kaikkia tunteja taitava hanuristi löytää tänään instrumentistaan.”

Seppo Kononen – Savon Sanomat 17.11.2005

Runonsoitossa palje hengittää intiimisti iholla

”Eniten runonsoiton ytimeen porautuu upea Autio, paimensoittaja Teppo Revon musiikista inspiroitunut sävellys. Harmonikan huilumaisimmat sävyt vaihtuvat jylhiin bassosointeihin, ja inkeriläisen puhaltajan henki kurottaa mielikuvissa välillä Japaniin. Hyräilevä ääni koskettaa... Bellow Poetry on pitkään kypsyyntä syvällisen meditatiivista ja kauniin melodista musiikkia, umpisuomalaista ja globaalia yhtä aikaa.”

Pirkko Kotirinta – Helsingin Sanomat 4.11.2005

”Palkeiden runoudeksi nimetty uutukainen on perusteellisesti ajateltu, tiivis ja kypsä kokonaisuus.”

Risto Blomster – Aksentti joulukuu 2005

Kultur : Årets skivor 2005

”Med solodragspelsplattan Bellow Poetry kombinerar Kalaniemi folkliga klanger med mystisk atmosfär. Låtarna har inspirerats av Kalevalatraditionens runosånger, men framförandet är modernt. Skivan kräver koncentration, men öppnar sig mer och mer för varje lyssning.”

Ole Nerdrum, Hufvudstadsbladet 17.12.2005

Feèn med det magiska dragspelet

”Det vilar ett lugn över det stämningsfulla uppträdandet. Tekniken står i uttryckets tjänst. Och det uttrycket är så starkt att det ställvis berörde mig rent fysiskt-det värmdede i bröstet, det pirrade av välbehag i fingrar och tår.”

Lena Svartström, Nya Åland 8.12.2005

Mästerlig Kalaniemi

Uppsala Nya Tidning - Ulf Gustavsson (21.4.2006)

Albumets svindlande soloimprovisationer är jordiga och livskraftiga konstverk, inramade av folklig finsk spelmanspoesi... Ett av musikårets ömmaste famntag. *Östgöta Correspondenten – Lars Åbom (5.4.2006)*

... Aldrig trodde jag att ett dragspel skulle kunna övermanna mig så.

Dagens Nyheter – Sara Norling (5.4.2006)

Komeaa, luovaa ja lyyristä kansanmusiikkia

Rytmi – 2/2006 – Jean Ramsay

Runonsoitolla suoraan sydämeen

...Kalaniemi otti yleisönsä ensimmäisestä hetkestä lähtien, ja duon valtava intensiteetti säilyi läpi konsertin...(Maria Kalaniemi ja Olli Varis Kaustisen musiikkilukio 12.7.2006)

Laura Airola

Dragspelsresa till drömska landskap

...Kalaniemis kompositioner är lyriska målningar där melodin berättar ordlös poesi. Det är så mångfasetterat, subtielt, eget och utsökt vackert och experimentellt...

Maria Kalaniemi i Finlandsinstitutet – Svenska Dagbladet 5.5 2006

Taiteellinen toiminta

Jatkotutkintooni liittyvän työn ohella olen konsertoinut ja tehnyt monipuolisesti taiteellista työtä.

Sävelsin musiikin Suomen Kansallisteatterin näytelmään ”Niskavuoren nuori emäntä”. Näytelmän ensi-ilta pidettiin 17.12.2004 ja sen musiikista julkaistiin cd-levy. Vuonna 2004 tein myös kaksi pitkää ”Ystävän laulut” -kiertuetta Vesa-Matti Loirin ja yhtyeen kanssa. Saman vuoden syyskuussa kantaesitettiin Lontoon Queen Elisabeth Hallissa Timo Alakotilan teos ”Moraine” sinfoniaorkesterille (BBC Symphony Orchestra), JPP:lle ja harmonikalle.

Vuonna 2006 konsertoin ahkerasti vastajulkaistun Bellow Poetry -levyn tiimoilta. Samana vuonna tein Accordion Tribe -yhtyeen kanssa yhdeksään maahan ulottuneen 10-vuotisjuhlakiertueen. Yhtyeen cd ”Lunghorn Twist” julkaistiin samana vuonna.

Olli Variksen kanssa tehdyt Bellow Poetryn levynjulkistus- ja promootiokonsertit Taiwaniin toukokuussa 2007 olivat ikimuistoisia.

2008 ilmestyi Luftstråk -trion (Ahlbäck-Hedin-Kalaniemi) levy ”Siska”, joka sisältää mm. ”Paljepuutarhassa” -jatkotutkintokonsertissani esitettyjä Sven Ahlbäckin sävellyksiä, tällä kertaa trioversioina.

Kesäkuussa 2008 kantaesitin Sebastian Fagerlundin teoksen ”Avtryck” harmonikalle ja jousille Urkuyö ja Aaria -konserttisarjassa Espoon Tuomiokirkossa. Säveltäjälle teoksen inspiraation lähteenä oli Jusslinin menuetista soittamani versio.

Mielenkiintoisiin tehtäviin lukeutuu myös espoolaisen JuuriJuhla – RotFest -kansanmusiikkifestivaalin taiteellisena johtajana toimiminen vuodesta 2004 alkaen.

2003

18.1.	Toni Edelman: ”Korpimaan lauluja” –cd:n äänitys Kiti Luostarisen ”Kuoleman kasvat” -dokumenttielokuvan ensiesitys, toimin muusikkona dokumentissa
23.–27.1.	Anne-Mari Kivimäen ”Pauhu”-cd:n tuottaja
14.2.	Kokkolan Talviharmonikka-festivaali Maria Kalaniemi – Timo Alakotila
15.2.	Mestarikurssi Kokkolan konservatorio Maaliskuu, Valokuvaaja Rax Rinnekangas, kirjailija Pekka Hako, Maria Kalaniemi Yhteinen taideteos ”Finlandia – Viimeinen maa”, joka sisältää

- valokuvien ja tekstin lisäksi cd:n, jossa säveltämäni ja esittä-
mäni musiikkia
- 23.2. Jyväskylä, Kuokkalan kartano, Toni Edelman, Essi Wuorela,
Maria Kalaniemi
- 4.4. Taiga-festivaali, Balderin-sali, Ilmajousi – Maria Kalaniemi,
Sven Ahlbäck, Johan Hedin
- 6.4. Olarin kirkko, Maria Kalaniemi trio
- 18.4. Silent Music, Agricolan kirkko, UMO ja Maria Kalaniemi
Timo Alakotila: Sinfonia concertante harmonikalle ja bigban-
dille, kantaesitys
- 4.6. Rääkkylä, Kihaus, Maria Kalaniemi trio
- 5.6. Ikaalinen, Sata Häme Soi, Maria Kalaniemi ja Timo Alakotila
- 19.–20.7. Kaustinen, Folk Music Festival, Maria Kalaniemi trio
- 24.–27.7. Ruotsi, Korrö Folkmusikfestival, Kalaniemi–Ahlbäck–Hedin
- 1.8. Crusell-viikko, Louhenlinna, Maria Kalaniemi trio
- 7.8. Crusell-viikko, Uusikaupunki, Ramunder-yhtye
- 8.8. Hanasaari, Ramunder-yhtye
- 16.8. Keuruun kirkko, Toni Edelman Korpimaan lauluja, julkista-
miskonsertti
- 21.9. USA, Minneapolis, Nordic Roots-festival, Ilmajousi-yhtye
- 5.10. Maldone, mykkäelokuvan säestys Anna-Kaisa Liedes, Heikki-
Laitinen, Maria Kalaniemi
- 15.10. Tango-orkesteri Unto, Kanneltalo, levynjulkistamiskonsertti

2004

Accordion Tribe -yhtyeen Euroopan kiertue, 11.–21.2.2004

- 11.3. Saksa, Hannover – Pavillion
- 12.3. Saksa, Berlin – Kesselhaus
- 13.3. Saksa, Bremen – Sendesaal Radio Bremen
- 14.3. Hollanti, Deventer – HET Accordion Festival
- 15.3. Hollanti, Deventer – HET Accordion Festival
- 17.3. Saksa, Karlsruhe – Tollhaus
- 18.3. Sveitsi, Zurich – Moods
- 20.3. Saksa, Bludenz – Remise
- 21.3. Itävalta, Wien – Accordion festival
- 22.3. Itävalta, Wien, Accordion Tribe: Music Travels -dokumentti-
elokuvan ensiesitys

Vesa-Matti Loiri & yhtyeen Ystävän Laulut -konserttikiertue

Lenni-Kalle Taipale – piano, Kalle Tornainen – rummut, Mikko Kosonen –
kitarat, Aiko Kiiski – basso, Maria Kalaniemi – harmonikka

- 6.3. Kotka, Konserttitalo
- 8.3. Savonlinna, Konserttitalo
- 9.3. Iisalmi, Kulttuurikeskus
- 10.3. Oulu, Madetojasali
- 11.3. Levi, Hullu Poro
- 13.3. Helsinki, Maestro

- 15.3. Varkaus, Varkaussali
16.3. Jyväskylä
17.3. Kuopio, Konserttitalo
18.3. Mikkeli, Konserttitalo
19.3. Lahti, Konserttitalo
20.3. Lohja, Laurentius-sali
21.–22.7. Vesa-Matti Loiri & yhtye, Pori Jazz
19.10. Paasitorni
20.10. Hyvinkää sali
21.10. Kuusankoski sali
22.10. Vuotalo, Hki
24.10. Sokos Hotel, Vantaa
25.–16.10. TV 2, Tampere, Ystävän laulut -konserttitaltiointi
27.10. Bio Rex, Hki
28.10. Martinus-sali, Vantaa
29.10. Kerava sali
30.10. Tampere talo
2.11. Tavastia, Hki
- 24.2. Tango-orkesteri UNTO, Malmitalo, Helsinki
7.3. Maria Kalaniemi ja Timo Alakotila, Samuelin Poloneesi pääjuhla
27.3. Ramunder, Wien, Mozart-Saal
12.–18.4. Juuri Juhla, Espoo, Kansanmusiikkifestivaalin taiteellinen johtaja
14.4. Ramunder, Lagstad hembygdsgård, JuuriJuhla, Espoo
18.4. Maria Kalaniemi trio, Sello-sali, JuuriJuhla, Espoo
26.5. Maria Kalaniemi, Runonsoitto, jatkotutkintokonsertti, Lagstad hembygdsgård, Espoo
4.–10.7. Toholammin harmonikkaviikko, opetusta ja konsertointia
17.7. Ramunder, Korpo Sea Jazz-festival
20.8. Maria Kalaniemi & Ice Fichers (O.Varis – A.Järvelä, M.Kalaniemi), Ranska, Ile de Tatihou-festivaali
27.8. Maria Kalaniemi & Ice Fichers, Italia, Torino
30.9. Maria Kalaniemi – JPP – BBC Symphony orchestra, Lontoo, Queen Elisabeth Hall
17.11. Maria Kalaniemi trio (Timo Alakotila – piano, Olli Varis – kitara, Antti Järvelä – basso, Maria Kalaniemi, harmonikka ja laulu) Sibelius-Akatemia, Kamarimusiikkisali
12.12. Maria Kalaniemi ystävineen, Timo Alakotila – piano, Marianne Maans – viulu, laulu ja jouhikko, Olli Varis – kitara ja mandoliinit, Maria Kalaniemi – harmonikka ja laulu) Harmonikan Huumaa-konsertissa, Uusi Paviljonki, Kauniainen
17.12. Niskavuoren Nuori emäntä -näytelmän ensi-ilta, Suomen Kansallisteatteri, Maria Kalaniemen säveltämä musiikki

2005

**Luftstråk – Ilmajoussi -yhtyeen Ruotsin kiertue
(Ahlbäck–Hedin–Kalaniemi)**

- 18.2. Sundsvall, Kulturmagasinet
- 19.2. Svanö, Folkets hus
- 20.2. Eskilstuna, Tontroll
- 23.2. Malmö, Jeriko
- 24.2. Västerås, Village
- 25.2. Stockholm, Skeppsholmsgården
- 26.2. Umeå Folkmusikfestival
- 27.2. Rättvik, Folkmusikens hus
- 1.3. Tobo, Sahlström-institutet

Maria Kalaniemi Trio (Alakotila, Varis, Kalaniemi)

- 2.4. Skotlanti, Edinburgh
- 3.4. Englanti, Newcastle

- 27.5. Paljepuutarhassa, tohtorintutkinnon kolmas konsertti, Lagstad hembygdsgård
- 2.7. Ikaalinen, Sata-Häme Soi, Suuri harmonikkaparaati
- 10.7. Kihaus Folk Festival, Runonsoitto-soolokonsertti
- 21.7. Zembalot, Alavuden kirkko, Runonsoitto-soolokonsertti
- 6.8. Vanhan Paukun Festivaalit, Ramunder-yhtyeen konsertti
- 16.8. Pori Folk, Maria Kalaniemi & Ice-Fischers
- 27.10. Lagstad hembygdsgård, soolokonsertti
- 2.11. Bellow Poetry -levynjulkistamiskonsertti, Kamarimusiikkisali, Sibelius-Akatemia
- 5.–6.11 Nuori virtuoosi -kilpailu, Karkkila, tuomariston jäsen
- 22.–27.11 Accordion Tribe -yhtyeen Lunghorn Twist cd:n äänitys Uppsallassa
- 30.11. Bellow poetry soolokonsertti, Sibelius-museo, Turku
- 6.12. Bellow poetry soolokonsertti, Önningeby museum, Ahvenanmaa

2006

- 6.–10.2 Pauli Hanhiniemi & Hehkumo -yhtyeen cd:n äänitys, toimin tuottajana
- 18.2. Tyyki Jazz, Forssa, Maria Kalaniemi Trio

Bellow poetry Maria Kalaniemi ja Olli Varis:

- 23.2. Bellow poetry, Rahvaanmusiikinkerho, Tampere
- 26.2. Itävalta, Wien International Accordion festival
- 28.2. Slovenia, Ljubljana, Cancarjeva dom
- 1.3. Saksa, Berliini, Suomen suurlähetystö
- 12.–14.5. Saksa, FolkBaltica
- 15.5. Belgia, Brugge, AirBag-festival

- 25.–27.5. Norja, Bergen, Maria Kalaniemi & Ice-Fichers, FinnOpp! Festival
- 17.4. JuuriJuhlan avauskonsertti, Espoon tuomiokirkko, Bellow poetry, Maria Kalaniemi ja Olli Varis
- 27.4. Sveitsi, Stans, Bellow poetry, Maria Kalaniemi ja Olli Varis
- 3.5. Tukholma, Finlandsinstitutet, Bellow poetry soolokonsertti
- 11.11. Tukholma, Stallet, Bellow Poetry, Maria Kalaniemi ja Olli Varis
- 16.11. Bellow Poetry, Vammala, Sylvään koulu, M.Kalaniemi ja O.Varis

Vesa-Matti Loiri & yhtye

- 10.3. Vesa-Matti Loiri & yhtye Pieksämäki
- 11.3. Vesa-Matti Loiri & yhtye Kuopio
- 18.3. Vesa-Matti Lori & yhtye Hyvinkää sali
- 21.3. Vesa-Matti Loiri & yhtye Savoy, Hki
- 22.3. Vesa-Matti Loiri & yhtye Sellosali, Leppävaara

8.–11.6. USA, Nisswa-stämman, Maria Kalaniemi ja Maarit Kyllönen

- 12.7. Kaustisen kansanmusiikkifestivaali, Runonsoitto – Bellow poetry, Maria Kalaniemi ja Olli Varis
- 29.7. Kaukalahden kappeli, Espoo, Maria Kalaniemi ja Maarit Kyllönen

27.9.–1.10. USA, Maria Kalaniemi Trio

- 27.9. San Fransisco, Freight and Salvage
- 28.9. Los Angeles
- 30.9. Minneapolis, Nordic Roots Festival
- 1.10. Minneapolis, Nordic Roots Festival
- 10.–17.10. Vesa-Matti Loiri & yhtye:
- 11.10. Turku, konserttitalo
- 12.10. Rauma- sali
- 13.10. Seinäjoki, Törnävä -sali
- 14.10. Pori., Poleeni
- 17.10. Savoy-teatteri, Helsinki

21.10.–4.11. Accordion Tribe 10-vuotisjuhlakiertue

- 23.10. Itävalta, Wien, Konzerthaus
- 24.10. Slovenia, Ljubljana, Cancarjeva Dom
- 25.10. Itävalta, Bleiburg
- 26.10. Itävalta, Graz
- 27.10. Unkari, Budapest
- 28.10. Hollanti, Amsterdam, Bimhaus
- 29.10. Luxemburg
- 31.10. Sveitsi, Luzern
- 1.11. Saksa, Lörrauch
- 2.11. Ranska, Bordeaux
- 3.11. Espanja, San Sebastian

Muut konsertit

- 1.4. Folkmusikgalakonsert Ruotsi, Universitetssalen, Uppsala, Maria Kalaniemi ja Timo Alakotila
19.12. Paljeballadeja – Bälgaballader, neljäs tohtorintutkintokonsertti, Lagstad hembygdsgård, Espoo

2007

Bellow poetry

- 23.1. Bellow poetry, M.Kalaniemi & Olli Varis, Koko-teatteri
17.2. Bellow poetry, M.Kalaniemi, Seinäjoken kaupungintalon valtuustosali
22.2. Bellow poetry, M.Kalaniemi & Olli Varis, Kokkolan talviharmonikkafestivaali
21.4. Bellow poetry, Taiga-festivaali, Helsinki, Sibelius-Akatemia
10.–16.5. Taiwan, konsertit ja Bellow poetry -levyn julkaisu ja promoaminen, Maria Kalaniemi ja Olli Varis
12.5. Taipei, Taiwan – Zhong Shan Hall
15.5. Tainan, Taiwan – Cheng Gong University
27.7. Saksa, Bad Vildungen – Folk im Schloss festival, Kalaniemi/O. Varis
5.10. Sveitsi, Schaffhausen, Kalaniemi/Varis
6.10. Sveitsi, Zug, Chollerhalle, Kalaniemi/Varis
7.10. Sveitsi, Bern, Turhalle im PROGR, Kalaniemi/Varis

7.–10.3. Accordion Tribe

- 7.3. Köln, Saksa, Köln Philharmonie
8.3. Zurich, Sveitsi, Rote Fabrik
9.3. Freiburg, Saksa, E-Werk
10.3. Munich, Saksa, Theater im Haus der Kunst

Muut konsertit

- 16.–18.2. Mestarikurssi, Senäjoki
9.–14.4. JuuriJuhla, Espoolaisen kansanmusiikkifestivaalin taiteellinen johtaja
10.4. Ramunder, Lagstad hembygdsgård, JuuriJuhla – RotFest
13.4. Maria Kalaniemi ystävineen, Kauklahten kappeli, JuuriJuhla
4.5. Tukholma, Kungliga Musikhögskolan, seminaari ja konsertti
27.5. Saksa, Dresden – Dresdner Musikfestspiele Maria Kalaniemi trio
27.10. Vaasa, Arbetets vänners sal, Kalaniemi/ Timo Alakotila
3.11. Helsinki, Kanneltalo, Prochantus-kuoro ja Maria Kalaniemi
7.11. Espoo, Sellosali, Maria Kalaniemi Trio
29.11. Espoo, Sellosali, Pelimannin muotokuvia, Maria Kalaniemi ja Maarit Kyllönen, viulu Ystävineen
6.12. Kauniainen, Uusi Paviljonki, Itsenäisyyspäivän juhla, Kalaniemi/Timo Alakotila

Bellow poetry

- 15.–17.2. Joensuu, Hippa-kansanmusiikkifestivaali, Workshop ja konsertti yhdessä kitaristi Olli Variksen kanssa Joensuun konservatoriolla.
- 28.2. Kauniainen, Vallmogården, Kalevalanpäivänkonsertti. Maria Kalaniemi ja Olli Varis: Runonsoitto – Bellow Poetry.
- 16.4. Tampere Biennale, Tullikamari. Maria Kalaniemi ja Olli Varis: Bellow Poetry.
- 28.4. Pitskun kulttuurikirkko, soolokonsertti.
- 28.6. Haapavesi Folk, kirkkonsertti. Maria Kalaniemi ja Olli Varis.
- 20.8. Helsingin Juhlaviikot, Huvilatelta. Maria Kalaniemi ja Olli Varis: Bellow Poetry – Runonsoitto.
- 11.–12.9. Belgia, Bryssel, Muziek publique, Maria Kalaniemi ja Olli Varis.

Accordion Tribe

- 23.–28.7. Kansainvälisen harmonikkayhtye Accordion Tribe:n kiertue Saksassa ja Belgiassa.
- 24.7. Saksa, Karlsruhe, Zeltival
- 25.7. Saksa, Kassel, Kulturzelt
- 26.7. Saksa, Wurtzburg, Hafensommer
- 27.7. Belgia, Sfinks Festival

Muut konsertit

- 20.–23.1. Skotlanti, Glasgow, soolo- ja yhteisesiintymiset Celtic Connection festivaalilla.
- 30.3. Tukholma, Stallet., Ilmajousi – Luftstråk -yhtyeen ”Siska” -levyn julkistamiskonsertti.
- 7.–13.4. Maria Kalaniemi toimi Espoolaisen kansanmusiikkifestivaali JuuriJuhla – RotFest taiteellisena johtajana. JuuriJuhla – RotFest järjestettiin nyt ensimmäistä kertaa yhdessä FIMIC:n kanssa ja Arctic Paradise -tapahtuman yhteydessä. Tämä toi Espooseen kansainvälisiä kansanmusiikkitoimittajia ja festivaalien järjestäjiä.
- 7.4. Tapiolan kirkko, JuuriJuhlan avauskonsertti. Mm. Maria Kalaniemi soolo.
- 8.4. Espoo, Lagstad hembygdsgård, Espoolainen ilta. Maria Kalaniemi ja Maarit Kyllönen, viulu. Espoolaisen pelimannin Martin Hellströmin (1856–1929) levynjulkistamistilaisuus. M. Kalaniemi toimi levyn tuottajana.
- 10.4. Espoo, Sellosali, JuuriJuhla, sooloesiintyminen.
- 15.5. Aleksanterin teatteri, Helsinki. Taiteen keskustoimikunnan 40-vuotisjuhla. Maria Kalaniemi ja Timo Alakotila, piano.
- 12.6. Espoon Tuomiokirkko. Sebastian Fagerlundin teos harmonikalle ja jousiorkesterille Avtryck (2008) kantaesitys.

- 3.–6.7. Norja, Förde Folkmusic Festival. Kaksi konserttia, Maria Kalaniemi ja Olli Varis.
- 14.–18.7. Kaustinen Folkmusic Festival. Yhteiskonsertti kansamusiikkiyhtye Tallarin kanssa Kansantaiteen keskuksessa sekä soolo-konsertti pelimannitalolla.
- 28.9. Taiga Festivaali, Sibelius–Akademian kamarimusiikkisali. Maria Kalaniemen viides ja viimeinen taiteellisen tohtorintutkintoon liittyvä konsertti Paljelaulu – Bälgasång: Maria Kalaniemi, harmonikka ja laulu, Olli Varis, kitara, Pekko Käppi, jouhikko ja laulu.

2009

Accordion Tribe, 1.–12.4.2009

Gutersloh, Lörrach, Esslingen – Saksa

Ljubljana – Slovenia

Graz, Wels, Wien, Dornbirn – Itävalta

Luzern, Zürich, Bern – Sveitsi

Bellow Poetry

10.1.2009 Folklandia, soolo

16.4. Juurijuhla, Espoo, soolo

23.4. Tampere, soolo

Äänitteet

Maria Kalaniemi:

Kultaisen harmonikan voittaja 1984 (FAILP 2)

Maria Kalaniemi, 1992 (OMCD 40), 1993, Xenophile, USA)

Master of Folk Accordion, 1998 (Innovator-series, Finlandia)

Viimeinen maa, 2003, Musiikki- ja valokuvateoksesta Finlandia, Lurra-edition

Musiikkia näytelmään Niskavuoren nuori emäntä, 2004 (gudaa 41)

Bellow Poetry, 2005 (Aito records) 2006 (Intuition, Alula, Trees Music)

Niekkuyhtye

Anu Itäpelto, Leena Joutsenlahti, Arto Järvelä, Maria Kalaniemi, Anna-Kaisa

Liedes, Liisa Matveinen

Niekku, 1987 (Olarin musiikki, OMCD 11)

Niekku 2, 1988 (Kansanmusiikki-instituutti, KILP 18)

Niekku 3, 1989 (Olarin musiikki)

Maria Kalaniemi & Aldargaz:

Timo Alakotila, Petri Hakala, Arto Järvelä, Maria Kalaniemi,

Olli Varis, Tapani Varis

Iho, 1995 (OMCD 57) 1997 (Rykodisc Hannibal)

Ahma, 1999 (ZENCD 2059) 2001 (Northside, USA),

2001 (World Village, Harmonia Mundi, Ranska)

2001 (Intuition, Saksa), 2001 (P-VINE, Japani) ym.

Helsingin Kaksrivisnaiset

Maria Kalaniemi, Maija Karhinen, Sirkka Moström, Riitta Kossi, Pia Rask
Helsingin Kaksrivisnaiset, 1995 (KICD 39)

Katri-Helena ja Superpelimannit:

Vie minut, 1996 (Warner Finland)

Vesa-Matti Loiri ja yhtye

Christer Bergholm, Mikko Hassinen, Maria Kalaniemi,
Peter Lerche, Vesa-Matti Loiri)

Rurja, 1997 (Warner Finland)

Sydämeeni joulun teen, 1998 (Warner Finland)

Kirkkokonsertti, 2000 (Warner Finland)

Loiri/Leino 4, 2001 (Warner Finland)

Accordion Tribe

Kansainvälinen harmonikkakvintetti:

Bratko Bibic, Lars Hollmer, Otto Lechner, Maria Kalaniemi, Guy Klucevsek

Accordion Tribe, 1998 (Intuition, INT 3220-2)

Sea of Reeds, 2002 (Intuition 3327- 2)

Lunghorn Twist, 2006 (Intuition)

Heikki Laitinen, Maria Kalaniemi, Anna-Kaisa Liedes

Pidot, 1997 (HecRec 111)

Maria Kalaniemi, Marianne Maans, Olli Varis:

Ramunders Döttrar, 1996 (YLE:n äänitteitä)

I Ramunders Fotspår, 2000 (FMICD 16)

Maria Kalaniemi & Sven Ahlbäck:

Ilmajousi – Luftstråk, 2001 (Amigo) 2001, (Northside, USA)

Kalaniemi–Hedin–Ahlbäck:

Siska, 2008 (KMH CD 18)

Maria Kalaniemi & Timo Alakotila:

Ambra, 2001 (Amigo AMCD 749)

Maria Kalaniemi trio:

Tokyo Concert, 2003 (Amigo AMCD 754)

Tango-orkesteri Unto:

Featuring Maria Kalaniemi

Finnish Tango, 2003 (ARC EUCD 1830)

Jorma Hynninen & Orkesteri

Maria Kalaniemi, Timo Alakotila, Olli Varis, Mauno Järvelä, Arto Anttila

Kyllä tukkipoika tunnetaan, 2004 (Uitto 2004)

Tuottajana seuraavilla levyillä:

Maria Kalaniemi & Timo Alakotila: **Ambra** (Amigo AMCD 749)
Anne-Mari Kivimäki: **Pauhu**, (KAMC1, 2003)
Marianne Maans: **Marianne Maans** (FMI 2003)
Hehkumo: **Muistoja tulevaisuudesta**, (Universal 2006)
Hilja Grönfors: **Phurane mirits**, (GMCD 0817)
Martin Hellström: **Nouxlåtar – Pelimannisävelmiä Nuuksiosta** (FMI CD 24)

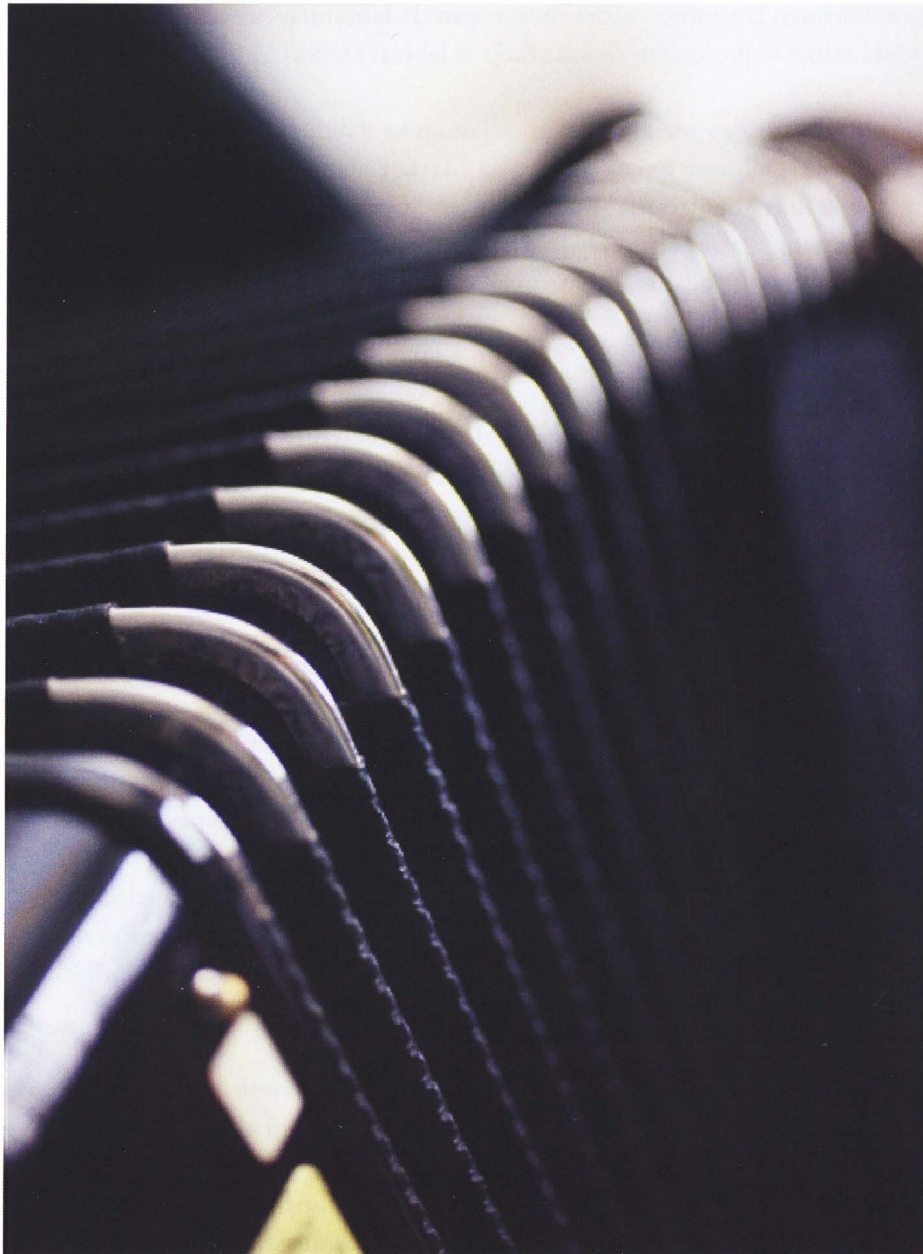
Muusikkona seuraavilla levyillä:

Anna-Kaisa Liedes: **Kuuttaren Korut**, (OMCD 44)
Nikolai Blad: **Nikolai Blad**, (EICD 4)
Tero Vaaran Maatakiertävä Viihdeorkesteri: **Sydänmailla**, (SOPOD 1035)
Arto Järvelä: **Polska Differente**, (OartCD 1)
Liisa Matveinen: **Ottiilia**, (OMCD 55)
Jussi Tarkkanen: **Ameriikan Polkka**, (JOT 1)
Janne Viksten: **Blue Harbour**, (Seita CD 003)
Johan Hedin: **Angel Archipelago**, (Ruotsi), (Atrium/Warner 3984 22107-2)
Dani Strömbäck: **Of Water and Sand**, (Dani's CD 95)
Oliver Schroer and the Sweet Tomatoes: **Oliver Schroer and the Sweet Tomatoes** (Kanada), (Big Dog Label)
Yasunori Mitsuda & Millennial Fair: **Creid** (Japani), (Digicube Japan SSCX 10018)
Pierre & Le Loup: **Pierre & Le Loup** (Ranska), (Virgin Classics 72435453692)
Leikarit: **Pelimannin peruja**, (LECD 4, 1995)
Kalevi Nyman: **Kaksi kulkijaa**, (JUPCD 3)
Otto Hotakainen: **Mestaripelimanni**, (KMI)
HaLo: **Blue**, (TEAF-1 Japan)
HaLo: **Yellow**, (TEAF-3 Japan)
Karen Tweed & Timo Alakotila: **May Monday**, (FYCD003 England)
Jari Marjala: **Jari Marjala**, (Paarma-8 EMI)
Toni Edelmann: **Korpimaan lauluja**, (Minerva)
Vesa-Matti Loiri: **Ystävän laulut**, (Warner)
Icons of Elegance: **Ether Talk**, (AHCD2004)
Katri-Helena: **Tässä tällä hetkellä**, (Warner)
Vesa-Matti Loiri: **Ystävän lauluja 2 Albatrossi**, (Warner)
Erik Hokkanen & Lumisudet: **Cosmic Meltdown vol. 1**, (Happy wolf production 2008)
Lenni-Kalle Taipale: **Piano** (Warner, 2009)

Kokoelma-levyt:

Kuulas Hetki, (OMCD 46)
Tulikulkku, (KICD 30)
Tanz & Folkfest Rudolstadt '93, (RUCD 93-1)
Music for a Changing World, (Xenophile XENO 401)
Planet Squeezebox, (Ellipsis Arts CD 3470)
Best of Planet Squeezebox, (Ellipsis Arts CD 3475)
Boundless Awakenings, (Finlandia Innovators 3984 23223 2)
Accordion World, (Japan)
Rhythms of the Earth, (Eros 90102)
Friends of Folk Volume 5, (Saksa, 2102672)

The Rough Guide to the Music of Scandinavia, (RG NET 1051, Englanti)
Geoworld, Finlande, (BMG, Ranska)
3LO's Deli Breakfast, (Deli 1999, Australia)
Klassikot, Tero Vaara & Mamba, (Sonet, 531583-2)
Soolojen yö, (KICD 26)
Veskun Parhaat, (Warner)
Finnish Music for Your Films, (MOVIECD 1)
Las musicas de Escandinavia, (Fnac, Espana 618004-2)
Arctic Paradise 2001
Arctic Paradise 2003
Folkmusic from Sweden, (Amigo, Ruotsi)
Retro, maailmanmusiikkia Suomesta, (Edel records)
Music for Moving Pictures, (fimic, 2005)
Arctic Paradise 2006
Arctic Paradise 2007

”Jospa Väinämöinen olisi soittanut harmonikkaa...”

Maria Kalaniemen tohtorintutkinnon tarkastustilaisuus 23.5.2009

Harmonikkataiteilija, taiteilijaprofessori Maria Kalaniemen taiteellisen tohtorintutkinnon Runonsoittoa ja paljelaulua julkinen tarkastustilaisuus järjestetään lauantaina 23.5.2009 klo 15.00 Pitskun Kulttuurikirkolla Helsingissä. Lautakunnan lausunnon taiteellisesta opin- ja taidonnäytteestä sekä kirjallisesta työstä esittävät professori Vesa Kurkela ja lehtori Heikki Valpola.

Tutkinto koostuu viiden konsertin sarjasta sekä kahdesta erillisestä, toisiaan tukevasta kirjallisesta työstä, jotka ovat Maria Kalaniemen ohjelmistoa harmonikalle sisältävä nuottikirja Kevään kurjet – Cranes of Spring sekä kertomus Rantakoivun alta runonsoittajaksi. Nuottikirja sisältää cd-levyn. Molemmat teokset ilmestyvät Sibelius-Akatemian kansanmusiikin osaston julkaisusarjassa.

Maria Kalaniemi kuuluu suomalaisen nykykansanmusiikin uranuurtajiin. Hän aloitti opintonsa Sibelius-Akatemiassa vuonna 1983 kuuden ensimmäisen kansanmusiikkiopiskelijan joukossa. Kalaniemi on tehnyt parin vuosikymmenen aikana mittavan uran koti- ja ulkomailla uudistaen käsitystä harmonikasta ja sillä soitettavasta musiikista. Kalaniemen luoma lyyrisen herkkä ja intensiivinen soittotyyli on saanut uskollisen kuulijakunnan eri puolilla maailmaa. Hänen soittotyyliään on kuvattu osuvasti suomalaisiksi haitarifadoksi.

Taiteellisessa tohtorintutkinnossaan Kalaniemi on syventynyt soolosoittamiseen ja keskittynyt oman äänensä ja harmonikan soiton yhdistämiseen. Koska Kalaniemi on saanut innoituksensa sävellystyöhön runonlaulusta, paimenmusiikista ja muista arkaaisista tyyleistä, hän kutsuu musiikkiaan runonsoitoksi. Mainittuja musiikkeja ja niiden musiikillisia tyyliä ei ole aiemmin käytetty harmonikkamusiikissa.

Kalaniemi on leikkinyt ajatuksella, että entäpä jos Väinämöinen kanteleen sijaan olisikin soittanut harmonikkaa! Niin lumoavasti, että kaikki kynnelle kykenevät olisivat tulleet sitä kuulemaan. Jospa Väinämöinen olisi soittanut harmonikkaa – käyttänyt paljetta milloin hurjasti pauhaten, milloin herkästi hyväillen...

Maria Kalaniemi toteaa tutkinnostaan: ”Minulle kansanmusiikki on inhimillistä ja koskettavaa, syvällistä taidetta, jossa mielikuvituksella ei ole rajoja. Kansanmuusikkona saan olla samalla sekä säveltäjä että esittäjä ja tulkitsija. Se on vaativaa, mutta vapauttavaa. Pyrin soittaessani ennen kaikkea herättämään tunteita, liikuttamaan jotakin niin itsessäni kun kuulijassanikin.”

”Musiikkia ei voi selittää,
musiikki täytyy kokea ja kuulla.
Se herättää tunteita, selittämättömiä.”

Maria Kalaniemi

on muusikko, säveltäjä, pedagogi ja tuottaja.

Ensimmäisen Kultainen Harmonikka -kilpailun voittaja Ikaalisissa vuonna 1983. Aloitti opintonsa Sibelius-Akatemian kansanmusiikkiosaston ensimmäisellä vuosikurssilla vuonna 1983 ja valmistui musiikin maisteriksi vuonna 1991. Lukuisia kiertueita koti- ja ulkomailla eri yhtyeissä ja projekteissa.

Esimerkkejä yhtyeistä ja projekteista:

Maria Kalaniemi & Aldargaz, Maria Kalaniemi trio, Maria Kalaniemi & Olli Varis, Unto tango -orkesteri, Accordion Tribe, Vesa-Matti Loirin yhtye, Maria Kalaniemi & Timo Alakotila, Karen Tweed & May Monday, Luftstråk – Ilmajousi, Katri-Helena & Superpelimannit, Jorma Hynninen, Iiro Rantala, Lenni-Kalle Taipale.

Runsaasti levytyksiä joista viimeisin soololevy Bellow Poetry 2006 (Aito Records).

Harmonikansoiton lehtori vuodesta 1995 Sibelius-Akatemian kansanmusiikin osastolla.

Taiteen keskustoimikunta nimitti Maria Kalaniemen taiteilijaprofessoriksi vuonna 2005.

Yhtedenotot ja lisätiedot:

Maria Kalaniemi
040-5539199
www.mariakalaniemi.com

”Tänk om Väinämöinen hade spelat dragspel...”

Maria Kalaniemi disputerar 23.5.2009, som den första dragspelande folkmusikern.

Den finlandssvenska dragspelskonstnären och konstnärsexamen Runospel och bälgasång granskas lördagen 23.5.2009 kl. 15.00 i Sockenbacka kulturkyrka i Helsingfors. Nämndens utlåtande om det konstnärliga lärdoms- och skicklighetsprovet samt det skriftliga arbetet framförs av professor Vesa Kurkela och lektor Heikki Valpola.

Examen består av en serie på fem konserter samt två separata skriftliga arbeten, som sinsemellan stöder varandra – notboken Kevään kurjet – Cranes of Spring samt berättelsen Rantakoivun alta runonsoittajaksi. En cd-skiva finns bifogad till notboken. Båda utgåvorna publiceras i Sibelius-Akademiens folkmusikavdelnings publikationsserie.

Maria Kalaniemi hör till pionjärerna inom den finländska nutida folkmusiken. Hon inledde sina studier vid Sibelius-Akademin 1983 som en av de sex första folkmusikstuderandena. Kalaniemi har under flera årtionden gjort en betydande karriär såväl i Finland som utomlands och förnyat uppfattningen om dragspelet och dragspelsmusiken. Den lyriskt känsliga och intensiva spelstil som Kalaniemi skapat har vunnit en trogen åhörarskara på olika håll av världen. Hennes spelstil har träffande beskrivits som finländsk dragspelsfado.

I sin konstnärliga doktorsexamen har Maria Kalaniemi fördjupat sig i solospel och koncentrerat sig på att kombinera dragspelet med sin egen röst. Eftersom Kalaniemi i sitt kompositionsarbete inspirerats av runosång, herdemusik och andra arkaiska stilar, kallar hon sin musik för runospel. Dessa musikstilar har tidigare inte använts i dragspelsmusik.

Maria Kalaniemi har lekt med tanken om Väinämöinen hade spelat dragspel i stället för kantele! Om Väinämöinen hade spelat dragspel – använt bälgen såväl vilt dundrande som känsligt smekande... och trollbundit sina åhörare.

Maria Kalaniemi konstaterar angående sin examen: ”Folkmusik är för mig mänskligt och berörande, djup konst, där fantasin inte har några gränser. Som folkmusiker komponerar, framför och tolkar jag min egen musik. Det är krävande, men frigörande. Med mitt spelande vill jag väcka känslor, beröra såväl mig själv som mina publik.”

”Musik kan inte förklaras,
musik måste upplevas och höras.
Musik väcker känslor som inte går att förklara.”

Maria Kalaniemi

är musiker, kompositör, pedagog och producent.

Maria vann den första Kultainen Harmonikka –tävlingen i Ikalis 1983. Hon inledde sina studier vid Sibelius-Akademins nygrundade folkmusikavdelning hösten 1983 och avlade musikmagisterexamen 1991. Maria Kalaniemi har medverkat på otaliga turnéer i Finland och utomlands med olika ensembler och projekt.

Exempel på ensembler och projekt:

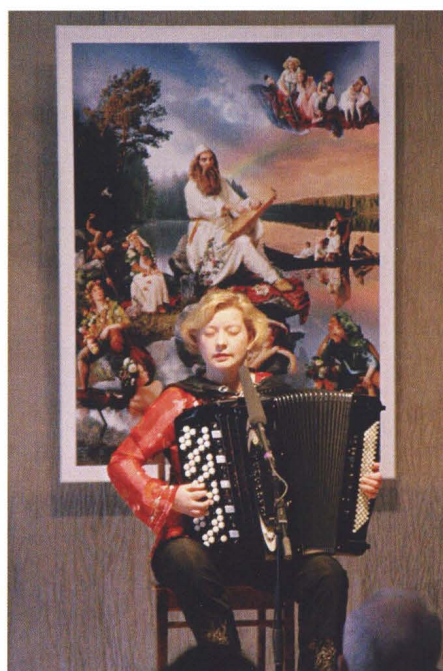
Maria Kalaniemi & Aldargaz, Maria Kalaniemi Trio, Maria Kalaniemi & Olli Varis, Unto tango -orkesteri, Accordion Tribe, Vesa-Matti Loiris ensemble, Maria Kalaniemi & Timo Alakotila, Tallari, Karen Tweed & May Monday, Luftstråk – Ilmajousi, Katri-Helena & Superpelimannit, Jorma Hynninen, Iiro Rantala, Lenni-Kalle Taipale.

En lång rad skivinspelningar, varav den senaste är Bellow Poetry 2006 (Aito Records).

Lektor i dragspel vid Sibelius-Akademins avdelning för folkmusik sedan 1995. Centralkommissionen för konst utnämnde Maria Kalaniemi till konstnärsprofessor 2005.

Kontaktuppgifter och ytterligare information:

Maria Kalaniemi
040-5539199
www.mariakalaniemi.com

Kuvat

- s. 4, kuva (vas.): Rauha Kalaniemi, kuva (oik.): Ilari Nummi
- s. 6, Maarit Kyllönen ja Maria Kalaniemi, kuva: Kaj Hellström
- s. 7, Maria Kalaniemi
- s. 8, Meiskarit: Maarit Kyllönen, Maria Kalaniemi, Paula Nortamo, kuva: Martti Kyllönen
- s. 9, Maria Kalaniemi
- s. 10, kuva: Rauha Kalaniemi
- s. 11, Maria Kalaniemi
- s. 12, kuvassa Arto Järvelä ja Maria Kalaniemi, kuva: Olli Varis
- s. 14, kuva: Anne Finnberg
- s. 15, Maria Kalaniemi
- s. 16, Sven Ahlbäck ja Maria Kalaniemi, kuva: Cathrine Edvall
- s. 17, Aldargaz: Arto Järvelä, Maria Kalaniemi, Tapani Varis, Petri Hakala, Timo Alakotila, Olli Varis, kuva: Aki Paavola
- s. 18, Accordion Tribe: Maria Kalaniemi, Guy Klucevsek, Lars Hollmer, Bratko Bibic, Otto Lechner, kuva: Dragan Tasic
- s. 22 & 23, kuva: Maria Kalaniemi
- s. 25, Martin Hellström, kuva: Matti Mäkelä
- s. 27, kuva: Ilari Nummi
- s. 29, Olli Varis ja Maria Kalaniemi, kuva: Eero Grundström
- s. 31, kuva: Heidi Velamo
- s. 34, Olli Varis ja Maria Kalaniemi, kuva: Eero Grundström
- s. 35, kuva: Janne Lehtinen
- s. 37, kuva: Rauha Kalaniemi
- s. 38, kuva: Maria Kalaniemi
- s. 44 & 68, kuva: Janne Lehtinen

Sarjan muita julkaisuja

Markku Lepistö:

”Sitähä voi inspiroira” – Tauno Ahon ohjelmistoa 2-riviselle hanurille /
Tauno Aho’s melodeon music, 1999.

Olli Varis:

Pelimannimusiikkia kitaralla, 1999.

Anu Itäpelto:

Omasta päästä – kokemuksia kansanmusiikin alkuopetuksesta, 1999.

Sanna Huntus:

”Pollari, Pakkala, Alapää ja Kainu” – Toivo Alaspään ohjelmistoa, 2000.

Arja Kastinen:

Erään 15-kielisen kanteleen akustisesta tutkimuksesta, 2000.

Lassi Logrén:

Stemmasoittoa viululla / Harmony Parts for Finnish Fiddle Music, 2001.

Sinikka Kontio:

Veisuun mahti – Vanha virsikirja ja kansanveisuun tyylipiirteiden sovellus
omassa musisoinnissa, 2001.

Outi Linnaranta:

Väinämöisen nuorimmat – Viisikielisellä kanteleella Haapaveden tyyliin, 2002.

Timo Väänänen:

Yhteiset sävelet – Martti Pokelan sävellyksiä konserttikanteleelle, 2004.

Timo Väänänen & Ilari Ikävalko:

Kasvot – mielikuvia kanteleesta, 2008.

Petri Hakala:

Trad. – Perinnesävelmiä mandoliineilla ja kitaroilla /
Traditional Finnish Fiddle Tunes on Guitars and Mandolins, 2008.

Rauno Nieminen:

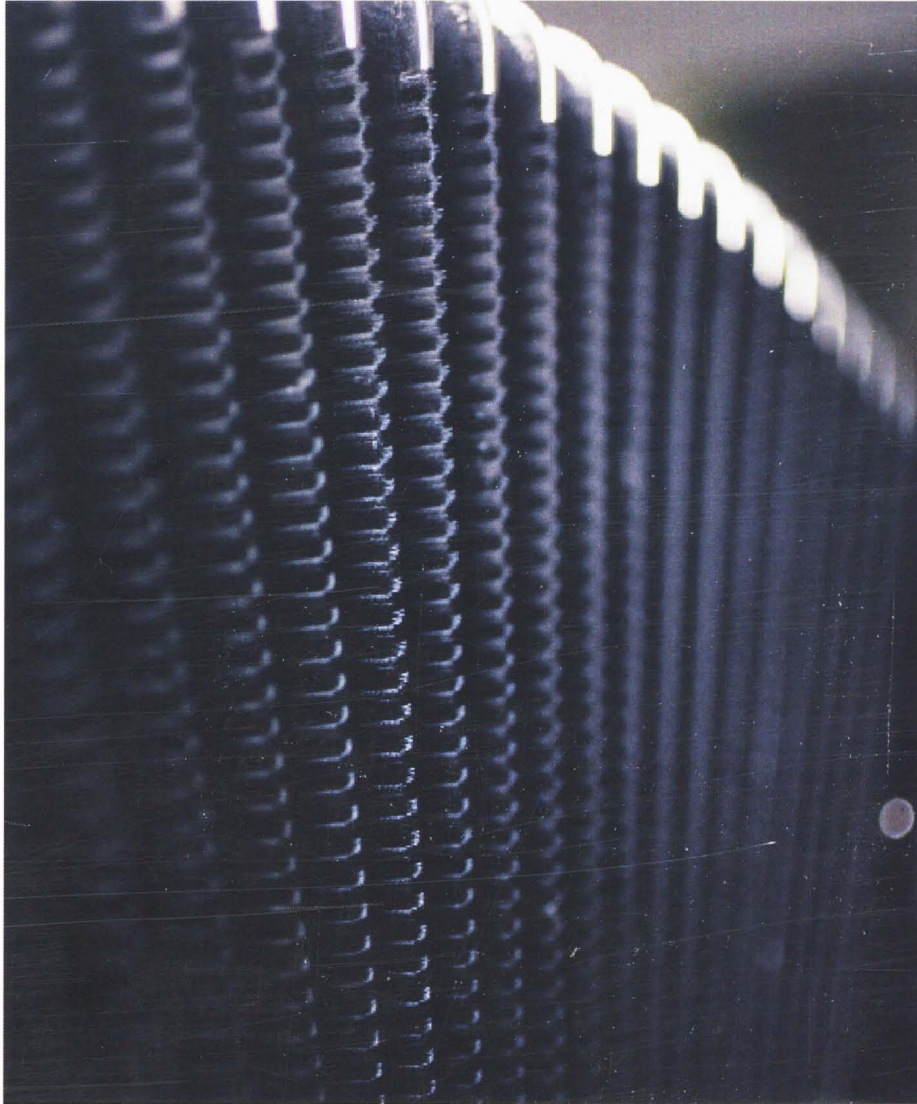
Soitinten tutkiminen rakentamalla – esimerkkinä jouhikko, 2008.

Pekka Huttu-Hiltunen:

Länsivienalainen runolaulu 1900-luvulla – Kuuden runolaulajan laulutyylin
kulttuurisensitiivinen musiikkianalyysi, 2008.

Maria Kalaniemi:

Kevään kurjet – Maria Kalaniemen ohjelmistoa harmonikalle /
Cranes of Spring – Music for Accordion by Maria Kalaniemi, 2009.

Maria Kalaniemi kuuluu suomalaisen nyk kansanmusiikin uranuurtajiin. Hän aloitti opintonsa Sibelius-Akatemiassa vuonna 1983 kuuden ensimmäisen kansamusiikkiopiskelijan joukossa. Kalaniemi on tehnyt parin vuosikymmenen aikana mittavan uran koti- ja ulkomailla uudistaen käsitystä harmonikasta ja sillä soitettavasta musiikista. Kalaniemen luoma lyyrisen herkkä ja intensiivinen soittotyyl on saanut uskollisen kuulijakunnan eri puolilla maailmaa. Hänen soittotyylään on kuvattu osuvasti suomalaisiksi haitarifadoksi.

Taiteellisessa tohtorintutkinnossaan Kalaniemi on syventynyt soolosoittamiseen ja keskittynyt oman äänensä ja harmonikan soiton yhdistämiseen. Koska Kalaniemi on saanut innoituksensa sävellystyöhön runonlaulusta, paimenmusiikista ja muista arkaaisista tyyleistä, hän kutsuu musiikkiaan runonsoitoksi. Mainittuja musiikkeja ja niiden musiikillisia tyylejä ei ole aiemmin käytetty harmonikkamusiikissa.

